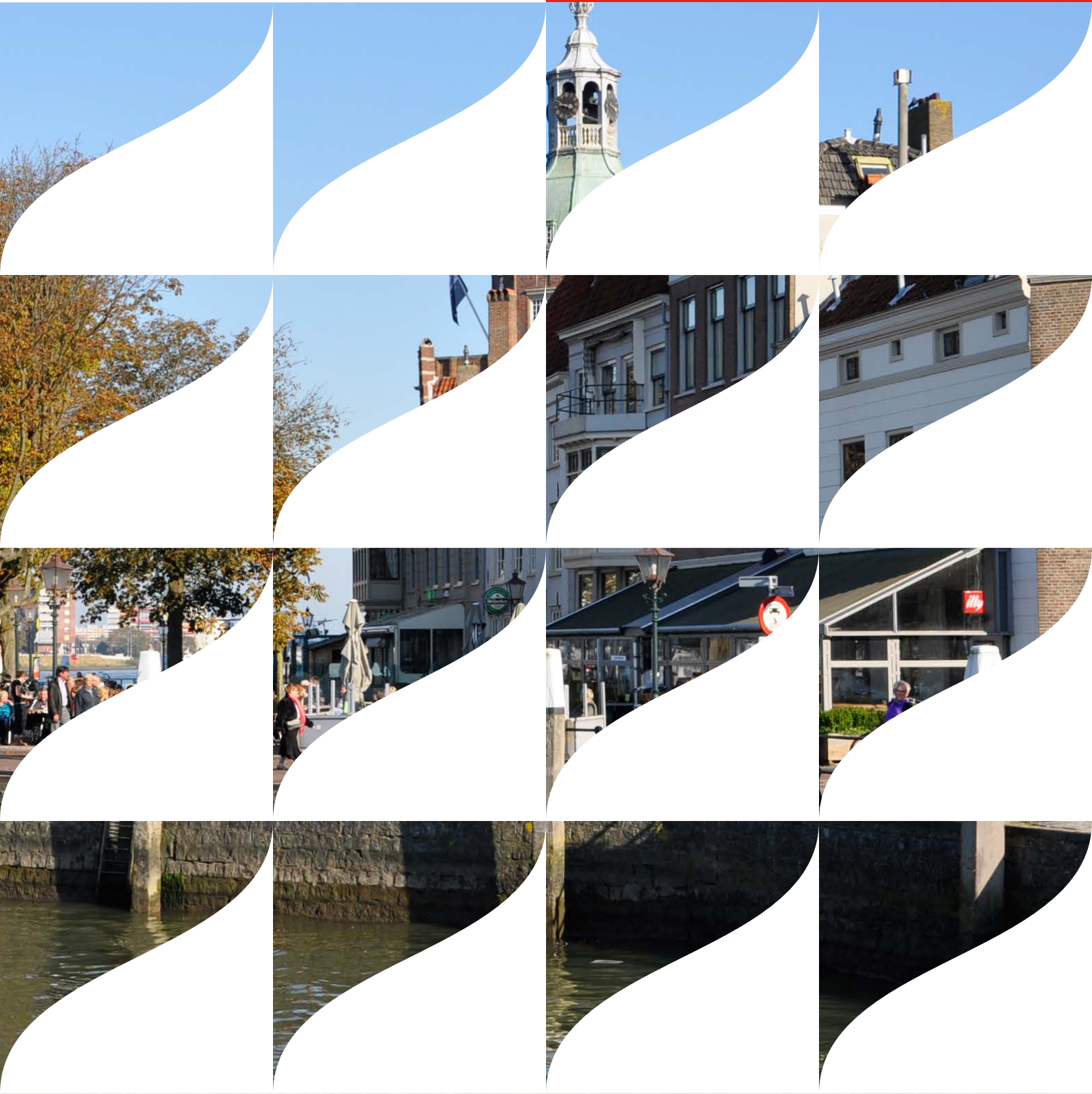

Bestuursrapportage 2016

Proces huishoudboekje Gemeente Dordrecht

Kadernota

(juni/juli)

- Vooruitkijken naar het komende jaar**
- Keuzes maken: Wat zijn onze hoofddoelstellingen en ambities voor het komende jaar? Met welke ontwikkelingen houden we rekening en welke financiële kaders spreken we af voor de begroting van het komende jaar?
 - Wie: gemeentebestuur (gemeenteraad en college van B&W)

Begroting

(november)

- Vooruitkijken naar het komende jaar**
- Plannen bevestigen: Uitwerking van de financiële kaders die we bij de kadernota hebben neergezet. Onze hoofddoelen en ambities krijgen een definitieve financiële vertaling voor het komende jaar.
 - Wie: gemeentebestuur (gemeenteraad en college van B&W)

Jaarrekening

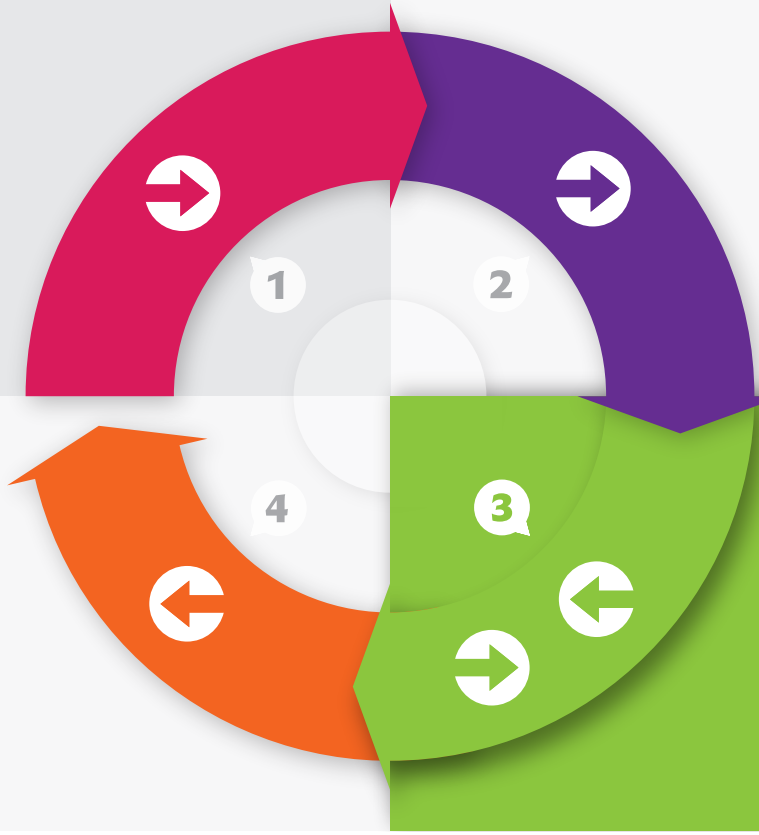
(mei/juni)

- Terugkijken: hoe ging het werkelijk het vorige jaar**
- Verantwoording: Hoe is het geld uit de begroting van het vorige jaar besteed? Hebben we onze hoofddoelen en ambities bereikt en zijn we binnen budget gebleven?
 - Wie: gemeentebestuur (gemeenteraad en college van B&W)

Bestuursrapportage

(september/oktober)

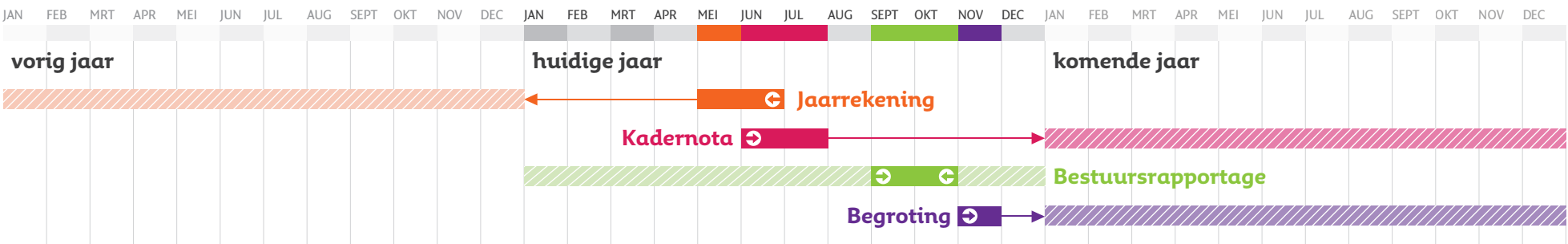
- Terugkijken en vooruit kijken op het huidige jaar: thermometer-moment**
- Verantwoorden en zo nodig bijsturen. Loopt ons huidige jaar zoals gepland of moeten we financieel of op onze hoofddoelstellingen en ambities bijsturen?
 - Wie: gemeentebestuur (gemeenteraad en college van B&W)

Jaarplanning

LEGENDA

- ➔ Vooruit kijken
- ➞ Terug kijken
- ▨ Periode

1. Inleiding	5
1.1 Beleidsinhoudelijk resultaat	5
1.2 Financieel resultaat	6
1.3 Naar de Jaarrekening	7
2. Bijsturen en bijstellen per programma	10
2.1 Programma Veiligheid	11
2.2 Programma Leefbaarheid en Stedelijk Beheer	12
2.3 Programma Jeugd en Onderwijs	14
2.4 Programma Werk en Inkomen	16
2.5 Programma Economie, Sport en Cultuur	18
2.6 Programma Milieu en Duurzaamheid	21
2.7 Programma Zorg en Ondersteuning	26
2.8 Programma Verkeer en Vervoer	28
2.9 Programma Ruimtelijke Ordening en Wonen	31
2.10 Programma Dienstverlening	35
2.11 Programma Bestuur en Samenwerking	37
2.12 Programma Algemene Dekkingsmiddelen	39
3. Verbonden Partijen	41
Bijlage 1 Begrotingsoverzicht	50

1. Inleiding

De gemeentelijke planning & control cyclus heeft één bestuurlijk moment van bijsturing op de lopende begrotingsuitvoering: de bestuursrapportage. Het doel van de bestuursrapportage is om het college en de raad in staat te stellen een beleidsinhoudelijk debat te voeren gekoppeld aan middelen en uitvoering.

De bestuursrapportage heeft twee functies:

- Een afwijkingenrapportage gericht op bijsturing in geval van achterblijvende realisatie op de uitvoering van de programmabegroting. Daarvoor wordt een (einde)jaarprognose van de verwachte afwijkingen op de uitvoering van de begrotingsprogramma's samengesteld. Als de prognose afwijkt van de planning wordt dit toegelicht en worden bijsturingmaatregelen aangegeven.
- Een bijstellingenrapportage gericht op een zo goed mogelijke voorspelling van het jaarresultaat, waarbij onontkoombare en niet bijstuurbare afwijkingen worden verwerkt door middel van een begrotingswijziging.

Voorafgaand aan de bestuursrapportage wordt daarom binnen de gestelde politieke doelen en ambities ambtelijk bijgestuurd.

Leeswijzer

We starten met een inleidende bespiegeling op de voortgang van de beleidsactiviteiten, de prognose van het financieel resultaat en de 'herkomst' van de financiële afwijkingen. In hoofdstuk 2 gaan we per programma uitgebreid in op de voortgang van de beleidsinhoudelijke activiteiten en de financiële afwijkingen op programmaniveau. In hoofdstuk 3 gaan we ten slotte in op de risico's en taakstellingen bij verbonden partijen. Het hoofdstuk investeringskredieten is vervallen, omdat vrijval van investeringskredieten op dit moment niet is voorzien en verschuivingen over de jaren heen worden gepresenteerd in de derde verzamelwijziging.

Financiële afwijkingen onder € 100.000 worden in principe niet toegelicht, tenzij daar vanwege specifieke redenen aanleiding toe is.

1.1 Beleidsinhoudelijk resultaat

In de Bestuursrapportage kijken we terug en vooruit op het huidige jaar. Eerder dit jaar hebben we in de Tussenbalans terug gekeken op de voorbije twee jaar van deze bestuursperiode en vooruitgekeken naar de komende twee jaar. Inhoudelijk hebben we daarbij de nadruk gelegd op de vijf bestuurlijke speerpunten: 1. Leefbaarheid en veiligheid, 2. Arbeidsmarkt, 3 Duurzaamheid, 4 Levendige binnenstad en 5. Zorgzame stad. In de Tussenbalans concludeerden we dat we op koers liggen. We continueren op krachtige wijze onze aanpak en gaan waar nodig met nieuwe inzichten aan de slag. Dezelfde conclusie kunnen we ook trekken op basis van de Bestuursrapportage 2016. In de meeste gevallen loopt de voortgang van de beleidsactiviteiten volgens planning of wordt de planning voor het eind van het jaar gehaald. Enkele activiteiten worden bijgesteld, met name omdat onvoorziene of externe ontwikkeling dat noodzakelijk maken.

Archiefachterstand

Vorig jaar is in de kadernota gerapporteerd over 412m2 archiefachterstand van vóór 2008. Deze achterstanden zijn in 2015 in kaart gebracht en bestonden voor een deel uit originele, soms zeer risicovolle, stukken.

Waardoor het noodzakelijk was deze achterstanden snel weg te werken.

Wij kunnen u melden dat deze werkzaamheden door het Servicecentrum Drechtsteden (SCD), net voor de zomer van dit jaar, zijn afgerond. Waardoor het archief van Dordrecht wat SCD/DIV beheert op orde is gebracht en er geen achterstanden meer zijn. Bovendien heeft deze actie geresulteerd in meer opslagruimte voor het archief en voor zover nodig is de werkwijze aangepast en aangescherpt zodat er geen nieuwe achterstanden kunnen ontstaan en stukken direct daar opgeborgen worden waar deze thuishoren.

1.2 Financieel resultaat

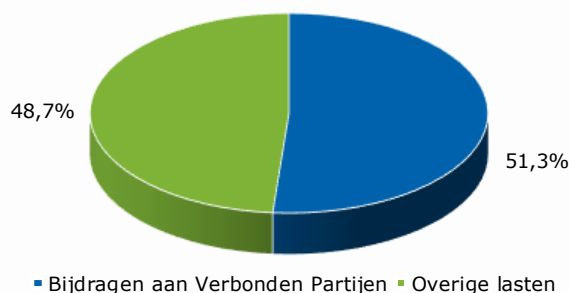
Financieel resultaat Bestuursrapportage 2016

De Bestuursrapportage 2016 kent forse (autonome) mee- en tegenvallers. Ondanks deze grote afwijkingen is het saldo van de Bestuursrapportage beperkt negatief met een resultaat van - € 137.000. Ambtelijk is bijgestuurd op 'dreigende' budgetoverschrijdingen. In de paragraaf naar de jaarrekening zijn in vergelijking met voorgaande jaren een omvangrijker aantal grotere positieve en negatieve risico's geschetst die zich met name bij verbonden partijen kunnen voordoen.

Bedragen × €1.000				
Eindsaldo primaire Begroting 2016, inclusief eerste bestuurlijke wijziging				2.850
Raadsbesluit subsidie Bibelot				-50
<hr/>				
Bestuursrapportage 2016	lasten	baten	reserves	saldo
Autonoom	-858	1.131	343	616
Afwijkingen	Intern	-1.525	839	313
	Verbonden Partijen	-675	0	295
Totaal Bestuursrapportage 2016				-137
<hr/>				
Geactualiseerde Begroting 2016				2.663

Dordrecht participeert momenteel in 20 verbonden partijen. Jaarlijks begroot Dordrecht ruwweg € 462 miljoen aan uitgaven. Daarvan is in 2016 ruim € 237 miljoen voor de bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen. Dit betekent dat van de Begroting 2016, ruim 51% bij GR-en is belegd (dit is exclusief eventueel programma/projectbudget, bijvoorbeeld opdrachten Ingenieursbureau Drechtsteden).

Lasten gemeente Dordrecht 2016

Het aandeel verbonden partijen in de onze begroting neemt zichtbaar toe, met name door de verplichtingen rondom de Veiligheidsregio, Omgevingsdienst en de decentralisaties in het sociale domein, die in de regio gezamenlijk worden opgepakt. Dit betekent dat een groot aandeel van de rijksmiddelen direct wordt overgemaakt naar de regio. Zo gaat momenteel een derde van onze begroting naar de Sociale Dienst Drechtsteden (SDD).

We zien dit beeld ook terug in deze Bestuursrapportage een groot aandeel van de afwijkingen komt van verbonden partijen of betreft een autonome ontwikkelingen die indirect door de verbonden partij teruggelegd wordt bij de gemeente. We zien daarbij een tendens dat bij de verbonden partijen behoedzamer wordt geraamd, waarbij onze directe invloed op de bijsturing beperkt is.

De afwijkingen met de grootste impact zijn:

Categorie	Afwijking	I/S	Saldo	Pagina
Autonoom	Dividend BNG, Eneco en overige beleggingen vallen mee	I	2.013	40
Autonoom	Renteomslag valt tegen	I	-1.953	40
Verbonden Partijen	Uitgaven Beschermd Wonen 2015 vallen mee	I	1.843	28
Autonoom	Stelposten Algemene uitkering en Algemene uitkering vallen mee	I	1.711	40
Verbonden Partijen	Jaarrekening 2015 Drechtwerk valt mee	I	1.448	17
Verbonden Partijen	Bijdrage GRD valt tegen (cao en index)	I/S	-1.060	38
Verbonden Partijen	Bijdrage Individueel Keuze Budget GRD begroot	I	-1.045	39
Autonoom	Nieuwe CAO ambtenaren verwerkt	I	-872	40
Intern	Herstelplan ToBe valt mee	I	800	21
Verbonden Partijen	WMO jaarrekening 2015 SDD valt tegen	I	-670	27
Verbonden Partijen	Eerste Marap Drechtwerk valt tegen	S	-629	17
Verbonden Partijen	Bijdrage SDD valt tegen	I/S	-548	17
Verbonden Partijen	WMO Eerste Burap SDD 2016 valt mee	I	511	28

Aan de hand van bovenstaande tabel lichten we belangrijkste financiële afwijkingen toe. In hoofdstuk 2 zijn alle financiële afwijkingen per programma toegelicht.

Autonome afwijkingen

Vanuit de december- en meicirculaire krijgen we meer middelen van het Rijk. Het structurele effect hiervan is meegenomen in de besluitvorming over de Kadernota 2017. Een andere grote meevaller komt voort uit het feit dat we meer dividend uitgekeerd krijgen van met name Eneco. Tegelijkertijd pakt het saldo van rentelasten en -baten negatiever uit dan begroot en is de loonsverhoging van de nieuwe CAO verwerkt.

Interne afwijkingen

De curator van de stichting ToBe heeft aangegeven in de loop van dit kalenderjaar met een definitieve afrekening naar deelnemende gemeenten te komen. Vooruitlopend op de formele afrekening stellen we voor € 800.000 vrij te laten vallen. De kosten van het faillissement zullen, zoals eerder met u gedeeld, aanzienlijk lager zijn dan oorspronkelijk ingeschat.

Afwijkingen bij verbonden partijen

De indexatie voor loon en prijsstijging 2016, de cao verhoging 2015 en de gevolgen van de invoering van het individueel keuze budget (IKB) zijn voor de gehele GR Drechtsteden doorgevoerd. Tevens is het resultaat van de jaarrekening Drechtwerk en het gecorrigeerde resultaat van de Jaarrekening SDD verwerkt en vallen de kosten van Beschermd Wonen 2015 mee.

1.3 Naar de jaarrekening

Risico's en onzekerheden

De Bestuursrapportage laat een financiële prognose zien die is gebaseerd op de eerste zes maanden en geeft een doorkijk naar de resterende maanden van het lopende begrotingsjaar. Van een aantal onderwerpen is inmiddels bekend dat ze in 2016 nog een afwijking zullen laten zien. Er is echter nog geen uitsluitsel over de precieze aard en de omvang van de afwijking. Daarom zijn deze 'risico's en onzekerheden' nog niet in de financiële prognose van deze Bestuursrapportage verwerkt.

Op dit moment is te verwachten dat de volgende onderwerpen het eindresultaat bij de Jaarrekening 2016 nog zullen beïnvloeden:

Verbonden partijen

Invoering taakstelling GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (VRZHZ)

In de Begroting 2016 is voor het onderdeel VRZHZ een taakstelling opgenomen van € 755.000. Deze taakstelling is voor € 541.000 gebaseerd op de systematiek Trap op-af én aanvullend € 214.000 vanuit Agenda voor de Stad. Verwacht werd dat beide taakstellingen ingevuld konden worden door een besparing op de huisvestingskosten (nieuwbouw kazerne Oranjepark), afbouw van de kosten van Functioneel Leefstijdsontslag (FLO), besparing kosten oefenterrein en bezuinigingen bij de VRZHZ zelf. De beoogde bezuiniging op huisvestingskosten wordt pas vanaf 2019 gerealiseerd. Dit kan in 2016 deels worden opgevangen door een hogere besparing op FLO-kosten en inzet van de reserve FLO. Per saldo resteert voor 2016 een onzekerheid van € 300.000 in welke mate deze taakstelling nog in de 2^e helft van 2016 kan worden gerealiseerd.

Individueel Keuze budget GR VRZHZ

De VRZHZ prognosticeert in haar BURAP I-2016 een negatief resultaat van ca. € 800.000 door de invoering van het Individueel Keuze Budget (cao). Op dit moment gaat de VRZHZ er vanuit dat deze tegenvaller kan worden opgevangen door meevallers in de exploitatie van 2016. Dit geeft voor onze Begroting 2016 nu nog geen financiële afwijking.

BTW teruggave re-integratietrajecten Sociale Dienst Drechtsteden (SDD)

Net zoals alle andere sociale diensten in Nederland liet de Sociale Dienst Drechtsteden een btw-claim op de kosten van het participatiebudget achterwege, omdat zij meende dat deze kosten geheel betrekking hebben op aan een individu toerekenbare kosten. Vorig jaar is gebleken dat de kosten over de jaren 2007-2011 met betrekking tot intake, diagnose en een deel van de begeleiding wel in aanmerking kwamen voor teruggaaf via het btw-compensatiefonds en is circa € 2,5 miljoen ontvangen. De inventarisatie van de mogelijke btw-compensatie voor de jaren 2012-2016 start binnenkort. Vooral nog gaan wij uit van een teruggave (aandeel Dordrecht) van circa € 250.000 - € 500.000. Het precieze bedrag is echter pas duidelijk na inventarisatie en na de onderhandeling met de Belastingdienst.

Tekort inkomensondersteuning 2016

In de eerste marap 2016 van de Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) is op basis van de prognose ontwikkeling klant aantallen een verwacht tekort voor Dordrecht van in totaal € 3,5 miljoen op inkomensondersteuning opgenomen. Dit betreft het meest negatieve scenario, waarbij de SDD aangeeft dat bijstelling volgt in de tweede bestuursrapportage GRD. We constateren dat in dezelfde rapportage meevallers en kansen wel

tekstueel worden omschreven maar niet worden gekwantificeerd. Daarnaast wordt in oktober het definitieve landelijke macrobudget vastgesteld, waarbij er een redelijke kans is dat wij een nabetaling zullen ontvangen. Omdat er meerdere scenario's mogelijk zijn en er nog niet gekwantificeerde voordelen tegenover staan nemen wij de € 3,5 miljoen niet als financiële afwijking op in deze Bestuursrapportage.

Vangnetuitkering Participatiewet 2015

Via het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid kan er aanspraak gemaakt worden op de Vangnetuitkering Participatiewet 2015. Deze regeling vermindert het tekort op inkomensondersteuning. De gevraagde gegevens zijn bij de toetsingscommissie aangeleverd. Als deze aanvraag geaccepteerd wordt heeft Dordrecht recht op een bedrag van € 926.297. Wij verwachten dat de uitkering wordt toegekend, maar omdat de beschikking nog niet is ontvangen, is dit bedrag niet als financiële afwijking in deze Bestuursrapportage opgenomen.

Risico Budget Jeugdzorg 2016

De GR Dienst Gezondheid en Jeugd (DG&J) geeft in de eerste marap 2016 aan voor het onderdeel service-organisatie Jeugd de extra rijksmiddelen uit de meicirculaire 2016 op te willen halen van ongeveer € 1,8 miljoen. Daarnaast wordt melding gemaakt van een risico op een extra gemeentelijke bijdrage van in totaal ongeveer € 1,5 miljoen. Het aandeel van Dordrecht bedraagt ongeveer € 0,5 miljoen. Deze middelen worden echter nog niet formeel opgehaald bij de eerste marap. De reden is de mate van onvoorspelbaarheid van de jeugdhulp uitgaven. Bij de twee bestuursrapportage wordt de balans opgemaakt. Daarmee bestaat de kans dat dit wel wordt opgehaald via de tweede marap van de DG&J.

Mogelijk overschot Beschermd Wonen 2016

Sinds 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van Beschermd Wonen. De middelen komen vanuit het Rijk naar de gemeenten toe via een verdeelmodel Beschermd Wonen. Het Rijk stelt dit model nog regelmatig bij. Zo werd in de Meicirculaire 2016 nog een nabetaling van € 4 miljoen over 2015 ontvangen. Tegelijk is in de meicirculaire het budget voor 2016 fors naar boven bijgesteld. Bij de uitgaven zien we ontwikkelingen op het gebied van het wegwerken van wachtlijsten, het uitvoeren van pilots met betrekking tot nieuwe benaderingen van Beschermd Wonen en het verschuiven van doelgroepen vanuit de Wet langdurige zorg (WLZ) naar de gemeentelijke verantwoordelijkheid. Ondanks deze ontwikkelingen verwachten we per saldo over 2016 een overschot van enkele miljoenen (Dordts aandeel) op het budget voor Beschermd Wonen. Gezien de verschillende genoemde ontwikkelingen en het feit dat Dordrecht centrumgemeente is voor 12 gemeenten op het gebied van Beschermd Wonen is deze Bestuursrapportage te vroeg om nu al (als Dordrecht éézijdig) een voorschot te nemen op het te verwachten overschot.

Mogelijk overschot budget Mantelzorg 2016

Met ingang van 2015 ontvangen gemeenten via de "Integratie uitkering Sociaal Domein" middelen voor het waarderen en ondersteunen van mantelzorgers. Mantelzorgers zijn geen beroepsmatige zorgverleners, maar geven omdat ze een persoonlijke band hebben met degene voor wie ze zorgen. Mantelzorg is een middel om mensen met een zorgbehoefte langer zelfstandig te kunnen laten wonen. Deze middelen zijn voor gemeenten een nieuw instrument, waarbij veel gemeenten op zoek zijn naar de meest passende invulling. De raad heeft de wens uitgesproken om maximaal in te zetten op de waardering van mantelzorgers, waarbij tevens het resterende budget 2015 is overgeheveld naar 2016. Dit jaar is in het voorjaar het mantelzorgcompliment over 2015 uitgereikt. Aan het einde van het jaar, rondom de Dag van de Mantelzorg, zal opnieuw een mantelzorgcompliment worden uitgekeerd, dat deze keer op uitdrukkelijk verzoek van de raad ook de mogelijkheid biedt te kiezen voor een geldelijke bijdrage.

Ondanks alle (publicitaire) inzet op het onderwerp over de uitreiking van het mantelzorgcompliment en de uitgifte van ca. 1.000 mantelzorgcomplimenten over 2015, is niet het volledige budget over 2015 uitgegeven. Daarom verwachten we eind 2016 een overschot van enkele tonnen op de relatief forse middelen voor mantelzorgwaardering en -ondersteuning.

Naast het compliment worden de middelen besteed aan het realiseren van de Uitvoeringsagenda mantelzorg 2016 met als doel de positie van de mantelzorg te versterken, hen te verlichten in hun mantelzorgtaken en het beter verbinden van formele en informele (mantel)zorg. De uitvoering hiervan is in volle gang.

Intensivering rMJP

De GR Drechtsteden heeft in mei een (aanzet tot een) Perspectiefnota opgesteld met daarin voorstellen tot intensivering van de uitvoering van het Regionaal Meerjarenprogramma (rMJP). In de Perspectiefnota zijn de verwachte financiële consequenties voor 2016 en 2017 opgenomen. Voor Dordrecht betekent dit een stijging van de bijdrage in 2016 van € 129.000 (exclusief beleidswensen). Tegelijkertijd is besloten de dekking voor de intensivering voor 2016 uit de Perspectiefnota in de eigen begroting van de GRD op te nemen. Wij hebben voorsnog geen signalen dat de gemeentelijk bijdrage 2016 wordt bijgesteld.

Autonoom

Precario

In de Begroting 2016 is een bedrag van € 6 miljoen precariobelasting op kabels en leidingen van nutsbedrijven als inkomst opgenomen. Met het recente wetsvoorstel is ook de overgangsregeling voor deze precarioheffing aangescherpt. De aanscherping van de overgangsregeling heeft mogelijk gevolgen voor het kunnen heffen van

deze belasting. Op dit moment zijn er geen harde garanties maar de inschatting is dat de heffing van 2016 wél doorgang kan vinden. Samen met andere gemeenten in Zuid Holland Zuid en de provincie Zuid-Holland neemt Dordrecht deel aan de lobby om de overgangsregeling te verruimen. Aangezien wij hiermee behoedzaam om willen gaan, kwalificeren wij dit onderwerp als een risico en zal dit worden opgenomen in ons risicoprofiel.

2. Bijsturen en bijstellen per programma

Programmakaart structuur

In hoofdstuk 2 gebruiken we ook dit jaar de programmakaarten om te rapporteren over de voortgang van de beleidsinhoudelijke activiteiten en de financiële afwijkingen op programmaniveau. Elk programma is voorzien van een inleiding, waarin de algehele voortgang binnen het programma kort wordt toegelicht. De daarna opgenomen tabel met activiteiten, vanuit de programmakaarten van de Begroting 2016, gebruiken we om afwijkingen te rapporteren. Deze tabel vormt de herkenbare spiegel op de begroting en is tussenpunt voor de jaarrekening. We laten zien of activiteiten op schema liggen en we lichten toe wanneer (en op welke manier) wordt bijgestuurd.

Om het de lezer makkelijker te maken werken we met herkenbare symbolen:

op schema: wordt volledig of bijna volledig gerealiseerd, wordt niet verder toegelicht.

afwijking: we verwachten na bijsturing nog de activiteit of doelstelling te halen.

bijstelling: activiteit is voor minder dan de helft gerealiseerd en wordt aangepast of vervalt of er is extra budget nodig (begrotingswijziging).

Collegeprioriteiten

Vanuit de intensiveringen behorende bij de collegeprioriteiten van het MJP, worden enkele begrotingsprogramma's meer uitvoerig geformuleerd dan de anderen.

De collegeprioriteiten zijn aangegeven met: ★

Agenda voor de stad

De activiteiten die voortvloeien uit de veranderopgaven van Agenda voor de stad, worden in de programmakaarten aangegeven met "(onderdeel van Agenda voor de stad)" of met:

Financiële afwijkingen

De financiële afwijkingen worden ook per programma toegelicht. Hiervoor wordt dezelfde bondige schrijfstijl toegepast die ook bij de jaarrekening wordt gehanteerd. De bedragen in tabellen met financiële afwijkingen zijn weergegeven per eenheid van € 1.000 waarbij een (-/-) een nadeel betekent en een (+) een voordeel.

Bij de afwijkingen die in de financiële tabellen zijn opgenomen, is aangegeven welke bijsturing en beheersing heeft plaatsgevonden. Hierbij wordt tevens aangegeven of de afwijkingen incidenteel of structureel van aard zijn. Incidentele afwijkingen hebben alleen betrekking op 2016, of zijn als structurele component al meerjarig verwerkt middels de Kadernota 2017. Structurele afwijkingen kunnen verwerkt worden in de Begroting 2017.

Een totaaloverzicht van de financiële afwijkingen op programmaniveau is als bijlage 1 opgenomen. Deze bijlage verstrekt op programmaniveau overzicht van de actuele begroting inclusief alle wijzigingen tot de Bestuursrapportage 2016, de wijzigingen conform de Bestuursrapportage 2016 en het resultaat na vaststelling van Bestuursrapportage 2016

2.1 Programma Veiligheid

Portefeuillehouders: A.A.M. Brok en R.E.C. Reynvaan – Jansen

Inleiding

Leefbaarheid en veiligheid is ook voor deze raadsperiode benoemd als prioriteit. Zoals uit onderstaand overzicht blijkt, liggen alle activiteiten die daaraan moeten bijdragen op schema. Belangrijke stappen voorwaarts zijn gezet in de geprioriteerde gebieden Lijnbaan e.o. en Vogelbuurt.

Bij de aanpak van concrete aantastingen van de leefbaarheid en veiligheid is er niet altijd zicht op de achterliggende oorzaken. Daarom zetten wij samen met onze partners extra in op het bestrijden van ondermijnende criminaliteit. Voor een integrale aanpak van ondermijnende criminaliteit in onze stad bieden wij u in het derde kwartaal de uitwerking van het programma ondermijning aan.

Voortgang op beleid

De 16 activiteiten van het Programma Veiligheid liggen allemaal op schema.

★ = collegeprioriteit

✓	<p>Doelstelling 1: Handhaven waardering van de veiligheid door inwoners op het huidige, hoge niveau</p> <p>Doelstelling 2: Stabiel houden van het aantal inwoners die slachtoffer zijn van een delict op het huidige, lage niveau</p> <p>Doelstelling 3: Handhaven waardering sociale veiligheid in de buurt op het huidige, hoge niveau</p>
	Veilig in de buurt
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Buurtbemiddeling</i> • <i>Specifieke buurtaanpak</i> • <i>Voorkomen en beperken effecten van maatschappelijke onrust</i> • <i>Aanpakken van overlast gevende groepen & Verwarde personen</i> • <i>Voortzetten van de integrale samenwerking om drank- drugsoverlast in de stad te beperken</i> • <i>Verlagen van het aantal vermogensdelicten (woning- en auto-inbraken en fietsdiefstal) & Stop Heling</i>
	Jeugd
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Controles en preventie</i> • <i>Aanpakken van overlast gevende jeugd en jeugdgroepen</i>
	Ondermijning/georganiseerde criminaliteit
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Bestrijden van ondermijnende criminaliteit</i> • <i>Integrale aanpak hennepteelt</i>
	Fysieke veiligheid
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Evaluatie van het Bureau Gemeenten</i> • <i>Optimaliseren brandveiligheid in combinatie met zelfredzaamheid</i>
	Overige thema's
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Verminderen agressie en geweld tegen werknemers met een publieke taak</i>
	Handhaving
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Programmatische handhaving</i> • <i>Bevordering naleving staat voorop</i> • <i>Inzet cameratoezicht</i>

Financiële afwijkingen

Veiligheid		Bedragen × €1000			
Onderwerp	I/S	Lasten Bijstelling	Baten Bijstelling	Reserves Mutaties	Totaal Saldo
1. Indexering inwonersbijdrage VRZHZ verwerkt	I	-101			-101
2. Huisvestingskosten brandweer vallen tegen	S	-449			-449
3. Kosten FLO brandweerpersoneel vallen mee	I	192		295	487
4. Kosten reorganisatie Toezicht vallen tegen	I	-195			-195
5. Verschillen kleiner dan € 100.000	I	41	0	0	41
		-512	0	295	-217
Geraamd resultaat					-217
-/- betreft een nadeel				I = incidenteel S = structureel	

1. Indexering inwonerbijdrage Veiligheidsregio verwerkt

De lasten zijn incidenteel € 101.000 hoger dan begroot, omdat de GR Veiligheidsregio ZHZ conform het besluit van het Algemeen Bestuur van 11 november 2015 een indexering van 1% heeft toegepast op de gemeentelijke bijdrage 2016.

2. Huisvestingskosten brandweerkazerne vallen tegen

De lasten zijn structureel € 449.000 hoger dan begroot, omdat de afrekening huisvestingskosten brandweerkazerne Oranjepark tegenvalt. De bezuiniging wordt door de Veiligheidsregio ZHZ gerealiseerd door nieuwbouw van een uitrukpost en door gemeentelijke herontwikkeling van de locatie Oranjepark. De nieuwbouw en herontwikkeling wordt in 2017 gestart. Dit betekent dat de begrote bezuiniging op de huisvestingslasten pas in 2019 wordt gerealiseerd.

3. Kosten functioneel leeftijdsontslag brandweerpersoneel vallen mee

De lasten zijn incidenteel € 192.000 lager dan begroot, omdat de afbouw van de kosten voor functioneel leeftijdsontslag voormalig brandweerpersoneel (FLO) sneller verloopt.

De onttrekking aan de reserve is incidenteel € 295.000 hoger dan begroot, omdat een deel van de in 2014 gevormde reserve FLO wordt ingezet voor egalisatie van de FLO-kosten. Deze onttrekking aan de reserve FLO is nog niet begroot.

4. Kosten reorganisatie Toezicht vallen tegen

De lasten zijn incidenteel € 195.000 hoger, omdat de kosten van de inzet van de projectgroep reorganisatie Toezicht niet volledig gedekt kunnen worden binnen de reguliere exploitatiebegroting van Toezicht.

5. Verschillen kleiner dan € 100.000

Verschillen kleiner dan € 100.000 worden niet nader toegelicht.

2.2 Programma Leefbaarheid en Stedelijk Beheer

Portefeuillehouder: R.E.C. Reynvaan – Jansen

Inleiding

De geplande activiteiten voor 2016 lopen na het eerste half jaar nagenoeg allemaal volgens planning. In evenredigheid wordt aan alle drie de doelstellingen gewerkt. Daarnaast zijn er drie strategische lijnen die door de activiteiten op deze programmakaart lopen: Assetmanagement, (technologische) Innovatie en Burgerparticipatie. Langs deze lijnen krijgen ook in 2016 de belangrijkste ontwikkelingen vorm.

Bij de uitvoering van de reguliere onderhoudsprogramma's zijn er in het eerste halfjaar geen bijzonderheden te melden. De intensivering op het wegenonderhoud gaat onverminderd door en de uitvoering van de meerjarenonderhoudsplanning (MOP) loopt ook conform planning.

Innovaties en kennisdeling krijgen stevast een plek in de dagelijkse manier van werken. Smart City fungeert hierbij als aanjager en spin in het netwerk, zowel intern als extern. De resultaten en uitdagingen uit het traject Agenda voor de Stad zijn breed gedeeld en in de lijn belegd, vandaaruit lopen de gemaakte afspraken door.

Ten aanzien van Burgerparticipatie zijn we druk bezig om onze werkwijzen op zo'n manier in te richten dat deze aansluiten bij initiatief vanuit de stad. In toenemende mate leggen we de nadruk op faciliteren en waarderen van burgerbetrokkenheid, zowel in meedenken/ontwerpen als in meedoen. Met name het experimentele Participatiebestek laat reeds vruchtbare resultaten zien in het eerste half jaar.

Speciale aandacht vestigen we graag op onze aanpak om de stad schoon te houden. Samen met bewoners en ondernemers zorgen we ervoor dat zwerfvuil geen kans krijgt. Dit doen we en blijven we doen in programma's zoals 'Een schone stad, je hebt het zelf in de hand', 'Respect voor Dordt' en samen met alle Dordtse Doorpakkers.

Voortgang op beleid

Van de 20 activiteiten van het Programma Leefbaarheid en Stedelijk Beheer liggen de volgende 19 activiteiten op schema.

★ = collegeprioriteit

✓	<p>Doelstelling 1: Inwoners zijn tevreden over het basisonderhoud in hun omgeving</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Uitvoering regulier onderhoud</i> • <i>Opstellen beheerplan Constructies</i> • <i>Actualiseren Reclamebeleid</i> • <i>Intensivering wegenonderhoud</i> • <i>Uitvoeren Meerjarenonderhoudsplanung</i> <p>Doelstelling 2: Onderhoud wordt zo efficiënt mogelijk uitgevoerd</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Realiseren plannen "Agenda voor de stad" (onderdeel van Agenda voor de stad)</i> • <i>Nieuwe vormen van aanbesteden ten gunste van een strategisch inkoopbeleid</i> • <i>(Technische) Innovaties</i> • <i>Smart City</i> • <i>Assetmanagement</i> • <i>Nieuw beheersysteem</i> • <i>Kennisdelen</i> • <i>Samenvoegen Toezicht</i> <p>Doelstelling 3: Inwoners en ondernemers hebben een actieve rol bij het in stand houden van de openbare ruimte</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Participatiebestek</i> • <i>Dordt aan Zet</i> • <i>Samenwerking (Louterbloemen, Regio, HbR, enz)</i> • <i>Verbetering Wijklijn</i> • <i>Bewonersinitiatief Indus</i> • <i>Intensivering participatie</i>
---	--

In onderstaande tabel lichten we in de laatste kolom de beleidsafwijkingen per activiteit toe.

= Agenda voor de stad

★ = collegeprioriteit

	Wat doen we in 2016?	Toelichting beleidsafwijking
Doelstelling 1: Inwoners zijn tevreden over het basisonderhoud in hun omgeving		
✓	<p><i>Illegaal grondgebruik</i> In 2016 zetten we door op de aanpak van illegaal grondgebruik. Zo leggen we de basis voor een actiever beheer en uitgifte snippergroen.</p>	
≈	<p>Ook het proces rondom het uitgeven van snippergroen¹ maken we efficiënter en publieksvriendelijker.</p>	

¹ Ter verduidelijking en om verwarring te voorkomen is 'nieuwe gronden' vervangen door 'snippergroen'.

Financiële afwijkingen

Leefbaarheid en Stedelijk Beheer		Bedragen × €1000			
Onderwerp	I/S	Lasten Bijstelling	Baten Bijstelling	Reserves Mutaties	Totaal Saldo
1. Werkzaamheden bomen vallen tegen	I	-208			-208
2. Besparing verlegkosten kabels en leidingen niet volledig gerealiseerd	S	-350			-350
3. Overgehevelde wegenprojecten uit 2015 nog niet in Begroting 2016 verwerkt	I	-696		638	-58
4. Exploitatie riolering valt mee	I		200	-200	0
5. Verschillen kleiner dan € 100.000	I/S	-182	135	43	-4
		-1.436	335	481	-620
Geraamd resultaat					-620

-/- betreft een nadeel

I = incidenteel S = structureel

1. Werkzaamheden bomen vallen tegen

De lasten zijn incidenteel € 208.000 hoger dan begroot, omdat:

- stormschade en dode bomen tot niet begrote werkzaamheden leiden (€ 120.000) zoals rooien, opruimen of vervangen van bomen.
- extra maatregelen nodig zijn om aangetaste en zieke bomen te bestrijden c.q. te verminderen, zodat een toekomstbestendiger en veiliger bomenbestand gerealiseerd kan worden. Preventieve maatregelen (zoals onderzoek en monitoring) worden genomen om de risico's zoveel mogelijk juist in te kunnen schatten (€ 88.000).

2. Besparing verlegkosten kabels en leidingen niet volledig gerealiseerd

De lasten zijn structureel € 350.000 hoger dan begroot, omdat dit aandeel van de totale ingeboekte besparing bij de Kadernota 2014 (€ 700.000) op verlegkosten niet structureel gerealiseerd kon worden. Dit komt omdat een deel van de werkzaamheden werd uitgevoerd voor projecten en grondexploitaties, waardoor de kosten en daarmee ook het voordeel incidenteel zijn. Dit structurele nadeel is reeds bij de Kadernota 2017 verwerkt.

3. Overgehevelde wegenprojecten uit 2015 in Begroting 2016 verwerkt

De lasten zijn incidenteel € 696.000 hoger dan begroot, omdat er in 2016 nog projecten zijn uitgevoerd uit de programmering 2015. Voor de uitvoering van deze projecten is eind 2015 € 638.000 in de reserve 'geprogrammeerd onderhoud wegen' gestort.

Er is € 638.000 meer uit de reserve 'geprogrammeerd onderhoud wegen' onttrokken dan begroot, voor de dekking van de uit 2015 overgehevelde projecten.

4. Exploitatie riolering valt mee

De baten zijn incidenteel € 200.000 hoger dan begroot, omdat de rioolheffing € 200.000 meer opbrengt dan in het GRP was voorzien.

Er is € 200.000 in de Bestemmingsreserve 'Riool' gestort.

5. Verschillen kleiner dan € 100.000

Verschillen kleiner dan € 100.000 worden niet nader toegelicht.

2.3 Programma Jeugd en Onderwijs

Portefeuillehouders: H. van der Linden en P.J. Heijkoop

Inleiding

In 2016 zijn we gestart met de transformatie; het daadwerkelijk veranderen van denken, doen en soms ook laten. Door slimmer en integraler zorg te organiseren, besparen we op kosten, zonder dat we inboeten op kwaliteit. Hierdoor houden we vanuit de bestaande middelen ruimte om te investeren in de wijken en in de stad. Deels staan we daarbij zelf aan de lat bijvoorbeeld als het gaat om laagdrempelige, vraaggestuurde ondersteuning vanuit sociale teams en jeugdteams. Zodat ook kwetsbare bewoners een thuis in de wijk kunnen houden of krijgen. Deels willen we ruimte bieden. Bestaande en nieuwe maatschappelijke initiatieven faciliteren, voor ontmoeting in de wijk, voor bewoners die elkaar helpen, voor mensen die goede ideeën tot realiteit maken. Daarbij hebben we dus veel meer de rol van medemogelijk-maker en verbinder en is het vooral de uitdaging om af en toe op onze handen te gaan zitten. We hebben de afgelopen tijd samen met bewoners,

professionals en partners enkele maatschappelijke opgaven benoemd waar we ons de komende jaren op willen richten. Waar we samen meters willen maken. Die opgaven pakken we op vanuit de sociale ontwikkelagenda. Rode draad daarbij is het zetten van een aantal fundamentele wissels; van curatief naar preventief, van alleen formele (professionele) inzet naar meer ruimte voor burgerinitiatieven, en ruimte om dus ook *elkaar* te helpen.

In dit kader richten we ons weer meer op alle Dordtse jeugdigen. Met de opgave 'Een Goede Start' beginnen we bij het begin, en staat de vraag centraal: hoe kunnen we er met elkaar voor zorgen dat Dordtse kinderen (leeftijd 0-6) een goede start hebben? Via gesprekken met kinderen, ouders en professionals worden rode draden geformuleerd waar we in de tweede helft van 2016 samen met partners mee aan de slag gaan. We hanteren een "positieve" insteek, en richten ons dus niet primair op hulp en ondersteuning. Daarnaast besteden we aandacht aan de brede talentontwikkeling van jongeren. In de opgave "Jong in Dordt", die nu nog in de opstartfase zit, speelt de jeugd zelf een actieve rol. We zoeken nadrukkelijk de verbinding met partners op het gebied van onder andere sport, cultuur en vrijetijdsbesteding en het jongerenwerk.

Doorontwikkelen Sociale Teams en Jeugdteams (zie ook programmakaart Zorg en Ondersteuning)

Sinds de decentralisaties ervaren we hoe het nieuwe ondersteuningssysteem werkt. Lokaal zijn we gestart met een doorontwikkeling van de Sociale Teams en Jeugdteams tot een integraal geheel, met als doel dat er een sterke en toegankelijke basis is in de wijk waar bewoners terecht kunnen voor hulp en ondersteuning. Daarnaast treffen we de laatste voorbereidingen voor de start van de Ouder-Kindcoaches, die per schooljaar 2016-2017 vanuit de Sociale Teams/Jeugdteams laagdrempelig toegankelijk zijn op de scholen voor leerlingen, ouders en schoolprofessionals met opvoed- en opgroei- en gezinsvragen.

Voortgang op beleid

Van de 9 activiteiten van het Programma Jeugd en Onderwijs liggen de volgende 7 activiteiten op schema.

★ = collegeprioriteit

✓	<p>Doelstelling 1: Dordtse jeugdigen groeien gezond en veilig op Doelstelling 2: Dordtse jeugdigen krijgen kansen om zich te ontwikkelen en om naar vermogen mee te kunnen doen</p> <ul style="list-style-type: none"> • ★ <i>Verbinden van jeugdhulp aan basisvoorzieningen</i> • ★ <i>Doorontwikkelen aanpak Jeugd en Veiligheid</i> • ★ <i>Opstellen en uitvoeren Opgaveplan jongeren 16-27</i> • <i>Faciliteren van voorzieningen om jeugdigen binnen het reguliere aanbod zo goed mogelijk voor te bereiden op de arbeidsmarkt</i> • <i>Continueren voor- en vroegschoolse educatie (VVE) en schakelklassen ter preventie van taalachterstand</i> • <i>Aanpakken van voortijdig schoolverlaten (VSV) en handhaving leerplicht</i> • <i>Continueren taken onderwijshuisvesting en voortzetten doordecentralisatie (onderdeel van Agenda voor de stad)</i>
---	---

In onderstaande tabel lichten we in de laatste kolom de beleidsafwijkingen per activiteit toe.

= Agenda voor de stad

★ = collegeprioriteit

	Wat doen we in 2016?	Toelichting beleidsafwijking
<p>Doelstelling 1: Dordtse jeugdigen groeien gezond en veilig op Doelstelling 2: Dordtse jeugdigen krijgen kansen om zich te ontwikkelen en om naar vermogen mee te kunnen doen</p>		
≈	<p>★ <i>Doorontwikkelen lokale Jeugdteams</i> De verantwoordelijkheden die we hebben vanuit de Jeugdwet voeren we hoofdzakelijk uit via de drie Jeugdteams in Dordrecht. Sinds de start van de Dordtse Jeugdteams per 1 januari 2015 ervaren we hoe het nieuwe jeugdhulpsysteem werkt. Onder andere de verbinding van de Jeugdteams aan andere belangrijke partners in het jeugdhulpveld (zie activiteit 3), de administratiedruk en de grote caseload blijken aandachtspunten. Hiervoor zoeken we naar passende oplossingen. In het kader van de transformatie van het hele sociale domein en de samenhang in de drie decentralisaties vormen we een visie over de rol, functie en positie die de</p>	<p>Begin dit jaar zijn we gestart met een doorontwikkeling van de Sociale Teams en Jeugdteams, met als doel dat de teams voor de bewoners een integraal geheel vormen. Ook verstevigen we de verbinding met aanpalende domeinen, zoals de jeugdgezondheidszorg. Bovendien focussen we op de ontwikkeling richting preventie, uitgaand van talenten en kansen van inwoners. Daarbij betrekken en versterken we het informele netwerk in de wijk.</p> <p>We treffen in 2016 de voorbereidingen zodat de Sociale Teams en Jeugdteams vanaf 2017 het integrale dienstverleningsconcept kunnen implementeren. We vervullen in dit traject een kaderstellende dan wel opdrachtgeversrol.</p>

	Jeugdteams/jeugdteamprofessionals vervullen in het gehele hulpveld. We starten hiervoor met een integraal ontwikkeltraject (zie ook programmakaart Zorg en Ondersteuning).	
≈	<p>★ <i>Verstevigen jeugdaspect in Sociale Teams</i></p> <p>Met het oog op de transformatie onderzoeken we of de juiste jeugdprofessionals (bijvoorbeeld op het gebied van opvoed- en opgroei-ondersteuning) voldoende zijn vertegenwoordigd in de Sociale Teams. Een ander prominent aandachtspunt is de relatie tussen de Jeugdteams en de Sociale Teams. We gaan aan de slag met de vraag hoe we deze relatie het beste kunnen vormgeven. Tot slot heeft de verbinding van de Sociale Teams met andere partners in het lichte jeugdhulpveld onze aandacht. In 2016 heeft de verbinding met het jongerenwerk prioriteit.</p>	

Financiële afwijkingen

Jeugd en Onderwijs		Bedragen × €1000			
Onderwerp	I/S	Lasten Bijstelling	Baten Bijstelling	Reserves Mutaties	Totaal Saldo
1. VVE en peuterwerk vallen mee	I	400			400
		400	0	0	400
Geraamd resultaat					400
-/- betreft een nadeel					I = incidenteel S = structureel

1. VVE en peuterwerk valt mee

De lasten zijn incidenteel € 400.000 lager, omdat het aantal peuteropvanggroepen en kinderopvanglocaties is afgenomen. Ook zijn reguliere groepen in de kinderopvang omgezet naar VVE-groepen. Voor deze groepen ontvangt de gemeente een rijksbijdrage.

2.4 Programma Werk en Inkomen

Portefeuillehouder: P.J. Heijkoop

Inleiding

Het beleid is in lijn met de voorgaande jaren ook in 2016 doorgezet. De economie lijkt aan te trekken maar het aantal werkloze Dordtenaren is nog altijd groot. In 2015 zijn we gestart met de realisatie en invulling van de participatieplekken. Dit zijn plekken waar mensen met een beperkte verdien capaciteit en zeer weinig perspectief op de arbeidsmarkt, onder begeleiding maatschappelijk nuttige activiteiten kunnen verrichten. Dit stelt hen in de gelegenheid om actief te blijven en volwaardig te participeren in de maatschappij. Naast het plaatsen van deelnemers op bestaande plekken stimuleren we ook het ontstaan van nieuwe plekken (in de wijken) waar maatschappelijk nuttige activiteiten door de deelnemers kunnen worden verricht. Samenwerking en kennisuitwisseling met maatschappelijke partners zowel op regionaal als lokaal niveau is essentieel en daar besteden we ook weer veel aandacht aan in 2016. De programmakaart Werk en Inkomen houdt nauw verband met het arbeidsmarktbeleid en de aansluiting met onderwijs en jeugd die terugkomen in de programmakaarten Economie, Cultuur & Sport en Onderwijs & Jeugd.

Voortgang op beleid

Van de 5 activiteiten van het Programma Werk en Inkomen liggen de volgende 3 activiteiten op schema.

★ = collegeprioriteit

✓	<p>Doelstelling 1: Vergroten arbeidsparticipatie</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Regionaal: Verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en vraag en aanbod op de arbeidsmarkt</i>
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) <p>Doelstelling 2: Vergroten arbeidsaanbod voor de onderkant van de arbeidsmarkt</p> <ul style="list-style-type: none"> 3. Realiseren Werkgelegenheidsprojecten: start pilot Nieuwe Dordtse Biesbosch (NDB).
--	--

In onderstaande tabel lichten we in de laatste kolom de beleidsafwijkingen per activiteit toe.

= Agenda voor de stad

★ = collegeprioriteit

	Wat doen we in 2016?	Toelichting beleidsafwijking
Doelstelling 2: Vergroten arbeidsaanbod voor de onderkant van de arbeidsmarkt		
≈	<p><i>Lokale opgave Dordrecht</i></p> <p>1. Realisatie van ons deel (circa 50%) van de regionale doelstelling (800-1.100) voor het aantal participatieplekken. We zetten hierop in met lokale acquisitie en promotie van participatieplekken en deelnemers op gebieds- en wijkniveau.</p>	<p>Het aantal plekken is gerealiseerd, alleen het werven van het beoogde aantal deelnemers vraagt nog aandacht. In samenwerking met de SDD, de matchingunits en leerwerkbedrijven wordt gekeken naar verbetermogelijkheden in werving en behoud van deelnemers. Met ingang van 1 juni is al één van de ideeën, het invoeren van een participatiebonus voor deelnemers, gerealiseerd.</p>
≈	<p>Regionaal</p> <p>2. Kennisuitwisseling tussen gemeenten en met betrokken instellingen met betrekking tot lokale initiatieven voor beschut binnen werk en dagbesteding. Door deze twee voorzieningen te verknopen verwachten we ook een financieel voordeel te realiseren, participatieplekken kennen lagere begeleidingskosten dan dagbesteding.</p>	<p>De mogelijkheden tot het verknopen van deze voorzieningen moeten nog verder uitgewerkt worden. Vooral het vraagstuk of een indicatie WMO behouden kan worden als men op een participatieplek aan de slag gaat vraagt nader onderzoek en heeft tot een beperkte vertraging geleid.</p>

Financiële afwijkingen

Onderwerp	I/S	Bedragen × €1000			
		Lasten Bijstelling	Baten Bijstelling	Reserves Mutaties	Totaal Saldo
1. Jaarrekening 2015 Drechtwerk valt mee	I	1.448			1.448
2. Eerste Marap Drechtwerk valt tegen	S	-629			-629
3. Bijdrage SDD valt tegen	I/S	-548			-548
		271	0	0	271
Geraamd resultaat					271

-/- betreft een nadeel I = incidenteel S = structureel

1. Jaarrekening 2015 Drechtwerk valt mee

De lasten zijn incidenteel € 1.448.000 lager dan begroot, omdat het positieve jaarrekeningresultaat 2015 is verwerkt.

2. Eerste Marap Drechtwerk valt tegen

De lasten zijn deels structureel € 629.000 hoger dan begroot, omdat de rijksbudgetten voor Drechtwerk in de meicirculaire 2016 meer zijn verlaagd dan verwacht.

3. Bijdrage Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) valt tegen

De lasten zijn totaal € 548.000 hoger, omdat:

- de bijdrage structureel € 245.000 hoger is dan begroot als gevolg van de cao verhoging van 2% zoals opgevoerd in de Geactualiseerde Begroting 2015 GR Drechtsteden (besluit Drechttraad januari 2015).
- de bijdrage voor de SDD incidenteel € 303.000 hoger is dan begroot, omdat de GR Drechtsteden (GRD) bij de Geactualiseerde begroting 2016 GRD conform Drechttraad besluit van 12 januari 2016 een indexatie voor loon en prijscompensatie van 1,63% heeft toegepast op de gemeentelijke bijdrage 2016. De structurele component van de indexatie 2016 is in de Kadernota 2017 opgenomen.

2.5 Programma Economie, Sport en Cultuur

Portefeuillehouders: J. Mos, R.E.C. Reynvaan – Jansen, P.H. Sleeking, en P.J. Heijkoop

Inleiding

Na een periode van economische laagconjunctuur zien we over de gehele linie weer toename van initiatieven uit de markt. Ondanks het landelijke faillissement van een groot aantal winkelketens sinds begin dit jaar, zien we nieuwe investeringen in de binnenstad en de Spuiboulevard en is er toenemende interesse voor vestiging op onze werklocaties. Tegelijkertijd bewijst ook de grote stijging in de Atlas voor gemeenten dat onze investeringen in cultuur hun vruchten beginnen af te werpen. Nu we zien dat de investeerders en beleggers zoeken naar projecten, is het zaak dat we ook nu zelf gesteld staan met het aanbod dat we als gemeente kunnen doen. Dit vraagt om een actieve benadering van de markt (bijv. onze deelname aan de Provada). Uiteindelijk moeten deze nieuwe investeringen zorgen voor nieuwe economische dynamiek en banengroei. De visie van de Agenda voor de stad dwingt ons daarbij om ook zelf na te denken over de eigen rolname en de wijze waarop wij samen met andere partijen in de stad onze doelstellingen voor de stad willen realiseren. Dit geldt voor alle beleidsterreinen, sport, marketing, evenementen, maatschappelijke voorzieningen.

Voortgang op beleid

Van de 42 activiteiten van het Programma Economie, Sport en Cultuur liggen de volgende 34 activiteiten op schema.

★ = collegeprioriteit

✓	<ul style="list-style-type: none">★ Doelstelling 1: de binnenstad is een belangrijke economische motor<ul style="list-style-type: none">• <i>Ondersteunen initiatieven ondernemers en anderen</i>• <i>Vorbereiden en uitvoeren historische mijlpalen (onderdeel van Agenda voor de stad)</i>• <i>Uitvoeren Convenant Binnenstad 2014-2018</i>• <i>Opstellen functiebeeld binnenstad</i>• <i>Extra impuls aanpak leegstand</i>• <i>Uitwerken van een visie op herontwikkeling en (functie)transformatie Spuiboulevard</i>• <i>Verbeteren openbare ruimte, zichtlijnen en looproutes (leesbaarheid)</i>• <i>Ontwikkelen toeristische infrastructuur</i>★ Doelstelling 2: verbeteren van de werking van de arbeidsmarkt<ul style="list-style-type: none">• <i>Zorgen voor een beroepsonderwijs dat aansluit op de vraag van de arbeidsmarkt en versterking van de kennisinfrastructuur (verdere regionalisering)</i>• <i>Realiseren Werkgelegenheidsprojecten: start pilot Nieuwe Dordtse Biesbosch (NDB)</i>• <i>Verminderen van werkloosheid onder jongeren (vanuit de rol als centrumgemeente)</i>• <i>Creëren banen voor mensen aan 'onderkant' arbeidsmarkt/benutten alle talenten</i>• <i>Realiseren van duurzame inzetbaarheid waardoor instroom naar uitkeringen wordt beperkt (regionale aanpak)</i>• <i>Overige activiteiten regionaal programma arbeidsmarktbeleid Drechtsteden</i>Doelstelling 3: verbeteren van het vestigings- en ondernemingsklimaat<ul style="list-style-type: none">• <i>Uitvoeren van investeringskaarten</i>• <i>Uitwerken regionale innovatiestrategie</i>• <i>Gebiedsontwikkeling bedrijventerrein Westelijke Dordtse Oever (WDO, zie projectblad)</i>• <i>Toepassen duurzame energie en energiebesparingsmaatregelen WDO</i>• <i>Uitgifte Businesspark Amstelwijck</i>• <i>Prestatieafspraken DEAL!</i>Doelstelling 4: verbeteren van de sportinfrastructuur, stimuleren van sportdeelname en vergroten van de (maatschappelijke) functie van sport<ul style="list-style-type: none">• <i>Ontwikkelen van een sportvisie (onderdeel van Agenda voor de stad)</i>• <i>Intensiveren gebruik Sportparken</i>• <i>Exploitatie van Verenigingshallen</i>• <i>Verbeteren van de sportboulevard</i>• <i>Verbinding met het onderwijs</i>• <i>Maatschappelijke inzet sport (doelgroepen, problematieken)</i>• <i>Talentontwikkeling</i>• <i>Evenementen</i>Doelstelling 5: verbeteren van het recreatief aanbodDoelstelling 6: vergroten van de culturele aantrekkelijkheid<ul style="list-style-type: none">• <i>Ontwikkelen Noorderdiepzone en dagrecreatieterrein Nieuwe Dordtse Biesbosch (NDB, zie Projectblad)</i>• <i>Schetsen toekomstperspectief Nationaal Park de Biesbosch</i>Doelstelling 6: vergroten van de culturele aantrekkelijkheid<ul style="list-style-type: none">• <i>Uitvoering bestaand beleid en opgave Agenda voor de stad (onderdeel van Agenda voor de stad)</i>
---	---

	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Cultuureducatie</i> • <i>Dordrecht Museum</i> • <i>Ontwikkelen scenario's voor een toekomstbestendige rol van de bibliotheek (onderdeel van Agenda voor de stad)</i>
--	---

In onderstaande tabel lichten we in de laatste kolom de beleidsafwijkingen per activiteit toe.

= Agenda voor de stad

★ = collegeprioriteit

	Wat doen we in 2016?	Toelichting beleidsafwijking
★ Doelstelling 1: de binnenstad is een belangrijke economische motor		
	<p><i>Herijken van het festival- en evenementenbeleid</i></p> <p>In 2008 is het Festival- en Evenementbeleid door de gemeenteraad vastgesteld. Op basis van de door de gemeenteraad in 2015 vastgestelde Agenda voor de stad willen we kijken of we nog meer besparingen kunnen realiseren op onze evenementensubsidies, door vanuit de inhoudelijke opgaven voor de stad in samenhang met onze ambities op de terreinen van sport en cultuur te komen tot een nieuw afwegingskader. Vanuit de onderlinge samenhang willen we nog scherpere keuzes maken in de subsidiëring van evenementen die we belangrijk vinden voor het realiseren van de inhoudelijke opgaven van de stad en die tegelijkertijd ook via sponsoring en fondsvorming kunnen rekenen op cofinanciering vanuit de markt. Daarbij willen we ook zorgen voor meer ruimte voor vernieuwing van het bestaande evenementenaanbod.</p>	<p>De herijking van het evenementenbeleid is gekoppeld aan et de discussie over de kleine subsidies in het kader van de Agenda voor de stad. De uitkomsten van de Kadernota 2017 zijn mede van invloed op de wijze waarop wij om willen gaan met de ondersteuning van evenementen in de stad. Op basis van de door het college vastgestelde nieuwe nadere regels voor de subsidiëring van evenementen vindt er dit jaar nog een herijking van beleid plaats.</p>
	<p><i>Uitvoeren nieuw samenwerkingsmodel Stichting Dordrecht Marketing en VVV Zuid-Holland Zuid</i></p> <p>In 2015 hebben we de samenwerking tussen Dordrecht Marketing en de VVV Zuid-Holland Zuid geëvalueerd en als onderdeel van de Agenda voor de stad een nieuwe samenwerkingsmodel uitgewerkt. Deze nieuwe samenwerking moet vanaf 1 januari verder vorm krijgen. Wij willen hiermee de beschikbare middelen efficiënter inzetten en zo de (binnen)stad nog beter profileren. Daarbij streven we tegelijkertijd naar meer evenwicht tussen de gemeentelijke financiering en financiering uit de markt, op basis van een gedeeld belang. Het Ondernemersfonds in combinatie met recente marktinitiatieven voor een gerichte benadering van de riviercruisemarkt en de congresmarkt biedt hiervoor kansen.</p>	<p>Dordrecht Marketing en de VVV ZHZ hebben de opdracht gekregen om een gezamenlijk voorstel te doen op een efficiëntere organisatie, uitgaande een betere benutting van elkaars kracht, waarbij ook de impact van beide handelen voor de stad wordt vergroot. Met beide organisaties samen is afgesproken om hiervoor nog voor 1 maart jl. een voorstel aan de gemeente te doen. Dit gezamenlijk voorstel is door beide organisaties niet gedaan. We zullen ons herbezinnen op het vervolg en beide organisaties afzonderlijk vanuit de (individuele) subsidierelatie een aangescherpte opdracht geven.</p>
	<p><i>Acquisitie van nieuwe ketens</i></p> <p>Via de netwerken van commercieel vastgoedeigenaren zoeken we naar mogelijkheden om nieuwe ketens en vernieuwende formules in de binnenstad te huisvesten. Hiermee versterken we de positie van de binnenstad als koopcentrum van de regio. De herontwikkeling van Drievriendenhof met de komst van een grootschalige trekker zien wij als kans om in het kielzog samen met eigenaren en beleggers ook andere landelijke (mode)ketens aan ons te binden.</p>	<p>Ondanks onze inspanningen om samen met eigenaren nieuwe winkelketens te trekken, zien we dat nu ook in het kernwinkelgebied als gevolg van landelijke faillissementen winkels noodgedwongen hun deuren moeten sluiten. Daarin springt (landelijk) de sluiting van de V&D natuurlijk het meest in het oog. Deze situatie is op korte termijn lastig te veranderen/ beïnvloeden en vraagt om een lange termijn strategie.</p>

Doelstelling 3: verbeteren van het vestigings- en ondernemingsklimaat		
≈	<p><i>Kwaliteit winkelcentra</i> Op basis van het regionaal vastgestelde detailhandelsvisie willen we samen met eigenaren en winkeliers blijven investeren in de onze hoofdwinkelstructuur. Dit doen we vanuit de verzorgingsfunctie voor de eigen inwoners en het in stand houden van de leefbaarheid in de wijken. In 2016 zal naar verwachting door de eigenaar gestart worden met de modernisering van het winkelcentrum Sterrenburg, gekoppeld aan de uitbreiding van het centrum. Bij de beoordeling van nieuwe detailhandelsinitiatieven buiten bestaande bestemmingen om speelt de Ladder voor Duurzame Verstedelijking een belangrijke rol (handreiking voor duurzame verstedelijking die is opgesteld door het Ministerie van IenM in overleg en samenwerking met IPO en VNG).</p>	<p>Van winkelcentrum Sterrenburg is eind vorig jaar het eigendom overgedragen. De Raad van State heeft zich naar aanleiding van een ingesteld beroep positief uitgesproken over de mogelijkheid tot uitbreiding. De nieuwe eigenaar van het winkelcentrum is in onderhandeling met de erfpachter van het naastgelegen locatie t.b.v. de uitbreiding en onderzoekt de haalbaarheid van de totale businesscase. De uitkomsten hiervan laten langer op zich wachten dan tevoren beoogd. Concretisering van de plannen hangt af van de eigenaar.</p>
-	<p><i>Onderzoeken van alternatieve invulling midden zone Gezondheidspark</i> Een concrete alternatieve invulling van de midden zone van het Gezondheidspark blijkt in de huidige markt nog niet te leveren. In 2016 wordt de procedure voor het nieuwe bestemmingsplan Gezondheidspark, aangevuld met een nieuw ruimtelijk functioneel programma, doorlopen. Vooralsnog wordt de huidige inrichting van de midden zone als parkeerterrein gehandhaafd.</p>	<p>We zijn in gesprek met het ASZ over hoe we om willen gaan met de oude afspraken over de ontwikkeling van de middenzone en de herbezinning op het programma. Afhankelijk van de uitkomsten kunnen we starten met de planologische procedure. Dit zal echter niet meer dit jaar zijn.</p>
Doelstelling 4: verbeteren van de sportinfrastructuur, stimuleren van sportdeelname en vergroten van de (maatschappelijke) functie van sport		
≈	<p><i>Stadionontwikkeling FC Dordrecht</i> Afhankelijk van de definitieve plannen maken wij de stadionontwikkeling van FC Dordrecht op de huidige locatie, sportpark Krommedijk, mede mogelijk. Dit doen we vanwege onze intensieve samenwerking op maatschappelijk gebied en vanuit onze betrokkenheid bij FC Dordrecht.</p>	<p>FC Dordrecht is bezig met de planvorming. De verwachting is echter dat deze beschikbaar komen op de drempel van 2016 en 2017.</p>
Doelstelling 5: verbeteren van het recreatief aanbod		
≈	<p>★ <i>Besluitvorming over aanbod zwembaden vanaf 2018</i> Uiterlijk begin 2016 nemen wij een definitief besluit over het zwembadaanbod vanaf 2018 (in casu renovatie of nieuwbouw van zwembad De Dubbel). Onderliggend hieraan is de uitkomst eind 2015/begin 2016 van een verdiepend onderzoek naar de kosten (investering en exploitatie) van enerzijds renovatie en anderzijds nieuwbouw van zwembad De Dubbel. Ook de bijdrage vanuit de samenleving (crowdfunding) nemen wij mee in de besluitvorming. De zwembaden Dubbel en Wantij blijven open.</p>	<p>In september 2016 gaat een voorstel van het college naar de raad op grond van variantenonderzoek dat momenteel plaatsvindt. De raad is hierover eerder via een raadsinformatiebrief geïnformeerd.</p>
Doelstelling 6: vergroten van de culturele aantrekkelijkheid		
≈	<p><i>Ontwikkelen en implementeren opwikkelopgave RTV Dordrecht</i> In het kader van de Agenda voor de stad heeft RTV Dordrecht ook een veranderopgave. Deze opgave is niet uitsluitend een financiële taakstelling, maar ook een veranderopgave om te komen tot een vernieuwd concept met een voor de gemeente beoogde positieve financiële opbrengst van 100.000 euro vanaf 2018. RTV Dordrecht zal in 2016 daartoe een scenario nader uitwerken. In de tweede helft van 2016</p> 	<p>RTV Dordrecht heeft in april een Toekomstplan ingediend ten behoeve van de Veranderopgave. Het plan gaat uit van stoppen met TV uitzendingen en de helft minder financiële taakstelling. Voor de gemeente is dit niet acceptabel, omdat andere mogelijkheden niet voldoende onderzocht zijn, waarmee TV behouden kan blijven en de financiële taakstelling gerealiseerd kan worden. RTV Dordrecht komt uiterlijk medio september met een aangepast plan.</p>

	starten de voorbereidingen voor het omnibusonderzoek naar de bekendheid, kijk- en luistergedrag en de waardering van lokale omroep.	
--	---	--

Financiële afwijkingen

Economie, Sport en Cultuur					Bedragen × €1000	
Onderwerp	I/S	Lasten Bijstelling	Baten Bijstelling	Reserves Mutaties	Totaal Saldo	
1. Herstelplan ToBe valt mee	I	800			800	
2. Hogere lasten programmering museum met hogere externe bijdragen en mutatie reserve	I	-171	16	155	0	
3. Hogere lasten personeel en museumkaarten met hogere opbrengst entreegelden en museumkaarten	S	-215	215		0	
4. Verschillen kleiner dan € 100.000	I	-36	-11		-47	
		378	220	155	753	
Geraamd resultaat					753	
-/- betreft een nadeel					I = incidenteel S = structureel	

1. Herstelplan ToBe valt mee

De lasten zijn incidenteel € 800.000 lager dan begroot, omdat vooruitlopend op de definitieve afrekening van de curator van ToBe € 800.000 kan vrijvallen.

2. Hogere lasten programmering museum met hogere externe bijdragen en mutatie reserve

De lasten zijn incidenteel € 171.000 hoger dan begroot, omdat met extra programmering de verwachting is dat meer bezoekers het museum zullen bezoeken. Hier tegenover staan incidenteel hogere baten vanwege hogere externe bijdragen en onttrekking uit de reserve programmering.

3. Hogere lasten personeel en museumkaarten met hogere opbrengst entreegelden en museumkaarten

De lasten zijn structureel € 215.000 hoger dan begroot vanwege hogere personeelslasten en inkoop museumkaarten. Hier tegenover staan structureel hogere baten van € 215.000 vanwege hogere opbrengsten entreegelden en verkoop museumkaarten.

3. Verschillen kleiner dan € 100.000

Verschillen kleiner dan € 100.000 worden niet nader toegelicht.

2.6 Programma Milieu en Duurzaamheid

Portefeuillehouders: H. van der Linden en P.H. Sleeking

Inleiding

Dordrecht werkt hard aan de ambitie om een zelfvoorzienend eiland te zijn op het gebied van energie en water. Dit is erg ambitieus en vergt op veel fronten inzet. Samenwerking met externe partners is hierbij een vereiste.

Begin juni is bijvoorbeeld het bestemmingsplan Zonneweide Crayestein door de gemeenteraad goedgekeurd. Dit opent de weg voor de Energie Coöperatie Dordrecht om een omgevingsvergunning aan te vragen voor de bouw van een zonneweide met een omvang van ca. 11.250 zonnepanelen. Dit zonnepark wekt jaarlijks ruim 2,5 miljoen kilowattuur elektriciteit op. Dat is vergelijkbaar met het elektriciteitsverbruik van zo'n 800 woningen. Zonnepark Crayestein is één van de grotere initiatieven van Nederland.

De door gemeente Dordrecht ontwikkelde faciliterende rol bij publieke laadinfra (elektrische auto's) is inmiddels door tientallen gemeenten gevolgd. We zijn ook voor anderen een voorbeeld door de relatief korte doorlooptijd van het aanvraagproces en de pro-actieve locatiebepaling. We zijn via het Nationaal Kennisplatform Laadinfra betrokken bij doorontwikkeling van de aanpak.

Sinds april 2008 wordt in de Drechtsteden gewerkt aan de uitvoering van het Regionaal Programma Luchtkwaliteit 2005-2017. De regio Drechtsteden heeft haar voortgangsrapportage over 2015 in juni 2016 vastgesteld. Uit deze voortgangsrapportage blijkt dat in 2014 overal in Dordrecht werd voldaan aan de normen

voor luchtkwaliteit. De prognoseberekening voor het jaar 2015 en verder laten een verdere verbetering van de luchtkwaliteit zien.

We blijven alert op het dossier externe veiligheid. Op 31 maart 2016 heeft de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu de Tweede kamer geïnformeerd over de ontwikkelingen op de Betuweroute en de omvang van het spoorgoederenvervoer in 2015. Het vervoer op de Betuweroute nam, als gevolg van het aantal buitendienststellingen door de bouwwerkzaamheden aan het derde spoor in Duitsland, af met circa 10%. Daardoor is het aantal goederentreinen dat Dordrecht passeert gegroeid. Wel blijkt dat de hoeveelheid gevaarlijke stoffen die Dordrecht passeert voor alle stofcategorieën onder de in het basisnet afgesproken plafondwaarden blijft. Hiermee wordt voldaan wordt aan de vastgestelde risicoruimte.

Op veel van de opgaven voor 2016 liggen we op koers. Een bijzonder aandachtspunt dit jaar is de problematiek rond de PFOA bij het bedrijf Chemours (Du Pont). Wij volgen de ontwikkelingen op dit dossier op de voet en leveren hierop extra (ambtelijke) inzet. Dit zal ook de rest van dit jaar het geval zijn.

Voortgang op beleid

Van de 15 activiteiten van het Programma Milieu en Duurzaamheid liggen de volgende 10 activiteiten op schema.

★ = collegeprioriteit

✓	<p>Doelstelling 1: Verbeteren woon- en leefomgeving in Dordrecht</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Optimaliseren van scheiden en aanbieden van huishoudelijk afval</i> • <i>Verbeteren akoestisch klimaat</i> • <i>Verbeteren luchtkwaliteit</i> • <i>Verbeteren bodemkwaliteit</i> • <i>Verbeteren externe veiligheid</i> • <i>Actualisatie van de gedragscodes in het kader van de Flora en Faunawet</i> <p>Doelstelling 2: Energieneutraal Dordrecht in 2050</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Warmtenet Dordrecht</i> • ★ <i>Vaststellen Structuurvisie Wind</i> <p>Doelstelling 5: Verduurzamen (circulaire) economie</p> <ul style="list-style-type: none"> • ★ <i>Duurzaamheidsimpuls economie van Dordrecht</i> <p>Doelstelling 6: Stimuleren duurzaam denken en handelen</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Duurzaamheidscentrum Weizigt</i>
---	--

In onderstaande tabel lichten we in de laatste kolom de beleidsafwijkingen per activiteit toe.

= Agenda voor de stad

★ = collegeprioriteit

	Wat doen we in 2016?	Toelichting beleidsafwijking
Doelstelling 1: Verbeteren woon- en leefomgeving in Dordrecht		
-	<p><i>Ongebruikte gronden</i> Ook in 2016 stimuleren we het gebruik van tijdelijke gronden. Hiertoe zetten we in op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • evalueren van het tijdelijk grondgebruik in 2015. • openstellen van het aanbod ongebruikte gronden voor 2016. • realiseren van tijdelijk gebruik op de 10 aangeboden plekken. Dit is afhankelijk van de getoonde belangstelling. 	<p>Door de aantrekkelijke markt zijn er steeds minder gronden beschikbaar voor tijdelijke initiatieven. Daarom denken we na over een koerswijziging. In 2017 wordt een evaluatie aan de raad gestuurd, met aanbevelingen voor het vervolg.</p>
Doelstelling 2: Energieneutraal Dordrecht in 2050		
✓	<p>★ <i>Energiebesparing stimuleren</i> Wij gaan op gemeentelijke gebouwen met een jaarlijks verbruik van kleiner dan 10.000 Kwh zonnepanelen plaatsen. De Energie Coöperatie Dordrecht (ECD) voert dit uit. Voor 2016 levert dit 30.000 Kwh aan extra vermogen op.</p>	
≈	<p>Wij zetten versterkt in op het verduurzamen van de <i>bestaande woningvoorraad</i> door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • garantie te geven op leningen voor energiematregelen voor particuliere woningen, waardoor lagere rente mogelijk is 	<p>Er wordt gewerkt aan een variant op de garantie op leningen die voor de gemeente goedkoper is en minder risico oplevert, maar voor de aanvrager hetzelfde effect heeft. Er is daarom nog geen lening verstrekt.</p>

<p>✓</p>	<p>(ECD).</p> <ul style="list-style-type: none"> • een experiment uit te voeren op het gebied van 'energie besparen zonder direct te investeren' (ECD). • een energieloket voor particuliere woningeigenaren te openen (ECD, regio). <p>In 2016 zal de ECD een SDE+ subsidieaanvraag indienen voor de realisatie van een 2,8 MW zonnepark op de Stortplaats Crayestein-West. Bij een positieve beschikking op de aanvraag wordt tot realisatie overgegaan.</p> <p>In afwachting van het vaststellen van de Structuurvisie Wind is de ECD samen met de burgercoöperatie Drechtse Stroom gestart met de planvorming voor de bouw van een windturbine.</p> <p>We oriënteren ons op kansen voor smart grids in Dordrecht, waaronder bij Dordtse Kil IV, Zonneweide Craijestein West en de Spuiboulevard. We gaan hierover in gesprek met marktpartijen.</p>	<p>Het ECD heeft een haalbaarheidsonderzoek gedaan voor uitvoering van een experiment op het gebied van "energie besparen zonder direct te investeren". Hieruit blijkt dat de Autoriteit Consument en Markt tegen het experiment is. Het ECD studeert nu op een oplossing.</p>
----------	---	--

Doelstelling 3: Klimaatbestendig en waterrobuust inrichten is uiterlijk 2020 integraal onderdeel van beleid en handelen

<p>✓</p> <p>≈</p>	<p>★ <i>Uitvoering Programma Water 2015-2018</i></p> <p>Het programma Water heeft directe inhoudelijk raakvlakken met de programmakaarten Ruimtelijke Ordening en Wonen en Economie, Sport en Cultuur (onder andere de Waterdriehoek) De belangrijkste activiteiten waar wij de komende jaren mee aan de slag gaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Uitvoering opgave Deltabeslissing Ruimtelijke adaptatie (2016-2017)</i> Op grond van een stresstest voor het riool en de openbare ruimte stellen we een <i>Dordtse Waterstrategie</i> op. Die geeft aan hoe wij handelen op korte en middellange termijn bij investeringen in beheer/onderhoud en (her)ontwikkeling. Het Stadslab Wolkbreukbestendig Dordrecht is hiervoor opgezet. Binnen dit Stadslab werken we samen met partners aan het subsidieproject 'Water in de Dordtse Ruimte'. • <i>Uitvoering Deltabeslissing Rijn-Maasmonding (2016-2017)</i> Samen met onze partners is het MIRT-onderzoek <i>Meerlaagsveiligheid Eiland van Dordrecht</i> uitgevoerd. Er zal gewerkt worden om de resultaten van dit onderzoek invulling te geven in de praktijk, onder andere in het <i>Stadslab Zelfredzaam Eiland van Dordrecht</i>. • Oprichting 'Experience Centre' (2016-2017) in Dordrecht: Een particuliere organisatie is bezig met de eerste concrete verkenningen om het <i>Delta Experience Centre</i> te vestigen in Dordrecht. Het volledige netwerk van kennispartners, medeoverheden, bedrijfsleven en bewoners kan hier kennis en ervaring over klimaatadaptatie en het Deltaprogramma delen. • <i>Uitvoering Interreg-projecten (2016)</i> Dordrecht heeft vanuit het <i>Interreg-project CAMINO</i> samen met haar partners het nieuwe projectvoorstel BEGIN geschreven, gericht op klimaatadaptatie door middel van blauwe groene infrastructuur, sociale innovatie en economische waardering van 	<p>Het Interreg project BEGIN is door Dordrecht en haar partners tijdens de eerste ronde als Full-Proposal ingediend, in plaats van een gebruikelijk Pre-Proposal. Dit is afgewezen, maar deze afwijzing ging wel vergezeld met het verzoek om direct opnieuw mee te dingen met het zelfde project in de tweede ronde. Commentaar vanuit</p>
-------------------	---	--

	<p>ecosystemen en biodiversiteit. Ook zal Dordrecht participeren in het nog te schrijven Interreg 2 seas-projectvoorstel <i>CORES</i>. Het doel van deze projecten is nieuwe kennis blijven genereren voor de aanpak van de wateropgave en het behouden van de koploperspositie die Dordrecht heeft bereikt op het gebied van meerlaagsveiligheid.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Coördinatie <i>programma Water</i> (2016) De samenwerkingsverbanden tussen Dordrecht en andere nationale en internationale partners heeft, naast innovaties en inzichten, Dordrecht en de Drechtsteden op het gebied van meerlaagsveiligheid positief op de kaart gezet. In de komende periode wordt deze lijn voortgezet door middel van verschillende samenwerkingsprojecten (o.a. City-2-City learning, EDUCEN, Gracefull) en nationale en internationale netwerken (o.a. UNISDR, Ecoshape, Valorisatieprogramma Water en Deltatechnologie, Mayors Adapt). 	<p>de Interreg commissie is gebruikt om BEGIN aan te scherpen samen met de partners, om het vervolgens in de tweede ronde te laten meegaan. De beslissing wordt in september verwacht.</p>
Doelstelling 4: Verduurzaming mobiliteit		
<p>✓</p> <p>-</p> <p>✓</p>	<p>★ <i>Slimmer sturen op schoon en minder</i> Het nieuwe Mobiliteitsplan wordt (mede) het kader voor duurzame mobiliteit. Hiermee willen we de bereikbaarheid en leefbaarheid verbeteren en een noodzakelijke versnelling aanbrengen in de energietransitie (zie programmakaart Verkeer en Vervoer). Daarnaast bestaat de regionale agenda <i>Duurzame mobiliteit</i> uit verschillende deelprojecten. Deze projecten zijn gericht op minder of schonere kilometers, waaronder het programma Beter Benutten: Slim Werken, Slim Reizen. In 2016 wordt de raad geïnformeerd over de voortgang.</p> <ul style="list-style-type: none"> • In 2016 wordt een nieuwe Community of Practice Mobiliteit opgestart binnen het bedrijvennetwerk MVO Drechtsteden. Door deelname aan deze Community krijgen bedrijven inzichten en tips en delen zij praktijkervaringen over hoe hun mobiliteitsmanagement verbeterd kan worden. • De gemeente heeft een voortrekkersrol voor publieke laadinfra op basis van een vergunningmodel. • In samenwerking met RWS wordt in 2016 een pilot uitgewerkt om mobiliteit en duurzaamheid samen te brengen bij het onderhoud van de N3 en projecten langs andere wegen, zoals geluidsschermen langs de A16. 	<p>Begin 2016 is de Werkgeversaankpak vanuit de Drechtsteden met dezelfde doelstellingen gestart. Om dubbelingen te voorkomen, is besloten om de Community of Practice niet meer te starten. De huidige leden van MVO Drechtsteden kunnen aansluiten bij het platform van de Werkgeversaankpak. Tevens zijn er al een aantal MVO-leden betrokken bij dit traject.</p>
Doelstelling 5: Verduurzamen (circulaire) economie		
<p>✓</p>	<p><i>Groei activiteiten Duurzaamheidsfabriek</i> We werken in 2016 door aan de vastgestelde programmering voor techniekpromotie, onderwijs en innovatie rond de speerpunten duurzaamheid, maritieme technologie en energietransitie. In 2016 zullen we blijven sturen op het verkrijgen van financiering voor Europese innovatieprogramma's. Naast de inhoudelijke betekenis van deze programma's zijn de daaraan verbonden gelden van belang voor de exploitatie van de Duurzaamheidsfabriek. Op basis van nadere verkenningen van de exploitatieopzet van de fabriek en het commercialiseren van de bovenverdieping zal in 2016 nadere invulling</p>	

-	<p>worden gegeven aan de functie van de vierde verdieping. De functie van de fabriek voor onderwijs, arbeidsmarkt en bedrijfsleven zal ook in 2016 groeien. Hierbij zetten we in op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uitbreiding van het programma TechniekDock (kennismaking techniek voor basisschoolleerlingen) naar HAVO/VWO-leerlingen; • verwachte groei van het Associate Degree-programma, dat samen met Hogeschool Rotterdam wordt georganiseerd; • start cursus voor docenten in het basisonderwijs in het kader van de <i>agenda Wetenschap en Techniek</i> van het ministerie van Onderwijs, Cultuur & Wetenschap; • het betrekken van het 3D-printlab Leonardo Experience bij de uitvoering van het groeiende <i>TOT-programma</i> (TalentOntwikkelingTechniek). We werken hierbij samen met VMBO-TL scholen, het Da Vinci College en de Hogeschool Rotterdam. • de aanvraag om <i>Kenniscentrum Additive Manufacturing</i> te worden voor de ontwikkeling van 3D printing in Zuid-Holland. Dit doen we op verzoek van Innovation Quarter, RDM-Campus en HighTechcenter Delft en sluit nauw aan bij de landelijke agenda's van Smart Industry en Smart Manufacturing. 	<p>De aanvraag om Kenniscentrum Additive Manufacturing te worden voor de ontwikkeling van 3D printing Zuid-Holland is gestopt vanwege de groei van de afzonderlijke centra (RDM Campus, HighTechcenter Delft en Duurzaamheidsfabriek) en is feitelijk ingehaald door het verkrijgen van de status fieldlab Smart Industry en het EFRO project TIMA, waarbij zorg gedragen moet worden voor een open innovatieomgeving en kennisdeling met andere partijen.</p>
---	--	--

Financiële afwijkingen

Milieu en Duurzaamheid		Bedragen × €1000			
Onderwerp	I/S	Lasten Bijstelling	Baten Bijstelling	Reserves Mutaties	Totaal Saldo
1. Personeelslasten Weizigt vallen tegen	I	-117	-8		-125
2. Exploitatie afvalinzameling valt tegen	S	-500		500	0
		-617	-8	500	-125
Geraamd resultaat					-125
-/- betreft een nadeel					I = incidenteel S = structureel

1. Personeelslasten Duurzaamheidscentrum Weizigt vallen tegen

De lasten zijn incidenteel € 117.000 hoger dan begroot, omdat er hogere personeelslasten ontstaan door extra inhuur vanwege ziekte van de directeur, de vervanging van de facilitair medewerker en de gevolgen van een functiewaarderingstraject.

De baten zijn incidenteel € 8.000 lager, omdat inkomsten uit kleine projecten tegenvallen.

2. Exploitatie afvalinzameling valt tegen

De lasten zijn incidenteel € 500.000 hoger dan begroot, in verband met een toename van kwijtscheldingen.

Er is € 500.000 meer dan begroot onttrokken uit de Bestemmingsreserve afval in verband met de toename van kwijtscheldingen.

2.7 Programma Zorg en Ondersteuning

Portefeuillehouder: C.M.L. Lambrechts

Inleiding

In 2016 zijn we gestart met de transformatie; het daadwerkelijk veranderen van denken, doen en soms ook laten. Door slimmer en integraler zorg te organiseren, besparen we op kosten (zie bijv. maatwerk Wmo) zonder dat we inboeten op kwaliteit. Hierdoor houden we vanuit de bestaande middelen ruimte om te investeren in de wijken en in de stad. Deels staan we daarbij zelf aan de lat bijvoorbeeld als het gaat om laagdrempelige, vraaggestuurde ondersteuning vanuit sociale en jeugdteams. Zodat ook kwetsbare bewoners een thuis in de wijk kunnen houden of krijgen. Deels willen we ruimte bieden. Bestaande en nieuwe maatschappelijke initiatieven faciliteren, voor ontmoeting in de wijk, voor bewoners die elkaar helpen, voor mensen die goede ideeën tot realiteit maken. Daarbij hebben we dus veel meer de rol van medemogelijk-maker en verbinder en is het vooral de uitdaging om af en toe op onze handen te gaan zitten. We hebben de afgelopen tijd samen met bewoners, professionals en partners enkele maatschappelijke opgaven benoemd waar we ons de komende jaren op willen richten. Waar we samen meters willen maken. Die opgaven pakken we op vanuit de sociale ontwikkelagenda. Rode draad daarbij is het zetten van een aantal fundamentele wissels; van curatief naar preventief, van alleen formele (professionele) inzet naar meer ruimte voor burgerinitiatieven, en ruimte om dus ook elkaar te helpen.

Doorontwikkelen Sociale Teams en Jeugdteams (zie ook programmakaart Jeugd en Onderwijs)
Sinds de decentralisaties ervaren we hoe het nieuwe ondersteuningssysteem werkt. Lokaal zijn we gestart met een doorontwikkeling van de Sociale Teams en Jeugdteams tot een integraal geheel, met als doel dat er een sterke en toegankelijke basis is in de wijk waar bewoners terecht kunnen voor hulp en ondersteuning. Daarnaast treffen we de laatste voorbereidingen voor de start van de Ouder-Kindcoaches, die per schooljaar 2016-2017 vanuit de Sociale Teams/Jeugdteams laagdrempelig toegankelijk zijn op de scholen voor leerlingen, ouders en schoolprofessionals met opvoed- en opgroei- en gezinsvragen.

Voortgang op beleid

Van de 12 activiteiten van het Programma Zorg en Ondersteuning liggen de volgende 10 activiteiten op schema.

★ = collegeprioriteit

✓	<p>Doelstelling 1: Dordtse inwoners zijn zo min mogelijk afhankelijk van professionele zorg en ondersteuning</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ontwikkelagenda stedelijk netwerk (onderdeel van Agenda voor de stad)</i> • <i>Doorontwikkeling sociale teams</i> • ★ <i>Informeel zorg</i> • <i>Doorontwikkeling aanpak voor (kwetsbare) ouderen (onderdeel van Agenda voor de stad)</i> <p>Doelstelling 2: Vergroten van de maatschappelijke participatie en zelfredzaamheid van kwetsbare inwoners</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Transformatie beschermd wonen en opvang & Voor de maatwerkvoorzieningen beschermd wonen en opvang organiseren we – net als in 2015 – een aanbestedingsproces waarbij we samen met zorgaanbieders en cliëntenvertegenwoordigers werken aan verbeteringen in het aanbod en het systeem & Voor de algemene opvangvoorzieningen voeren we regie</i> • <i>Ontwikkelagenda daklozenopvang</i> • <i>Versterken ketenaanpak vrouwenopvang en huiselijk geweld</i> <p>Doelstelling 3: Bevordering vitale en zorgzame wijken</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Opstellen en realiseren wijkagenda</i> • <i>Stimuleren en faciliteren burgerinitiatieven</i> • <i>Bestrijding overlast in de wijken</i>
---	--

In onderstaande tabel lichten we in de laatste kolom de beleidsafwijkingen per activiteit toe.

= Agenda voor de stad

★ = collegeprioriteit

	Wat doen we in 2016?	Toelichting Beleidsafwijking
Doelstelling 1: Dordtse inwoners zijn zo min mogelijk afhankelijk van professionele zorg en ondersteuning		
≈	<p><i>Impuls algemene voorzieningen</i> We hebben in de tweede helft van 2015 een opzet gemaakt van hoe de huidige subsidieafspraken systematisch kunnen worden</p>	<p>De systematische doorlichting heeft door een aantal ontwikkelingen een andere invulling gekregen: - de opdracht aan MEE en andere</p>

	doorgelicht op de transformatieopgaven. De doorlichting zal plaatsvinden in 2016 en verder. Dit kan leiden tot aanpassing van de afspraken met de huidige uitvoerende organisaties. We gaan door op het spoor van innovatie door initiatieven te stimuleren die gericht zijn op transformatie en verschil maken.	<p>gesubsidieerde organisaties wordt meer in samenhang gebracht en geüniformeerd.</p> <ul style="list-style-type: none"> - het traject rond kleine subsidies leidt tot een herijking van de subsidiering op het gebied van maatschappelijke ondersteuning (initiatieven uit de samenleving). - de doorontwikkeling van de sociale teams en jeugdteams omvat een integraal dienstverleningsconcept (Dordts DNA).
≈	<p><i>Wonen met zorg: gebiedsgestuurd</i></p> <p>Uit de in 2015 uitgevoerde gebiedsscans is naar voren gekomen dat de opgaven om inwoners langer thuis te laten wonen verschillend zijn voor de gebieden/wijken in Dordrecht. Zo krijgt Dordrecht Oost naar verwachting op korte termijn te maken met een zeer sterk groeiende groep ouderen met een zorgvraag. Door gebiedsgericht en samen met maatschappelijke partners kansen en bedreigingen in samenhang te bekijken, willen we in 2016 komen tot de volgende gebiedsgestuurde actieplannen 'Wonen met zorg...':</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een gebiedsgestuurd actieplan 'Wonen met zorg voor ouderen' in Dordrecht Oost. • Een gebiedsgestuurd actieplan 'Wonen met zorg voor kwetsbare inwoners met psychiatrische problematiek' in Dordrecht Centrum. <p>Op basis van de ervaringen van Dordrecht Centrum zullen we de afweging maken om in een later stadium al dan niet een actieplan wonen met zorg voor kwetsbare inwoners met psychiatrische problematiek in Dordrecht West te ontwikkelen.</p>	De doelstelling om zelfstandig wonen voor kwetsbare mensen met psychiatrische problematiek te bevorderen, is ondergebracht binnen de veranderopgave 'Thuis in de wijk'. Deze opgave pakken we primair stedelijk op en voorziet dus niet in een gebieds-gestuurd actieplan voor Dordrecht Centrum.

Financiële afwijkingen

Zorg en Ondersteuning

Bedragen × €1000

Onderwerp	I/S	Lasten Bijstelling	Baten Bijstelling	Reserves Mutaties	Totaal Saldo
1. Uitgaven coaching huisvesting vallen tegen	I	-125			-125
2. WMO jaarrekening 2015 SDD valt tegen	I	-670			-670
3. Uitgaven Beschermd Wonen 2015 vallen mee	I	1.843			1.843
4. WMO Eerste Burap SDD 2016 valt mee	I	511			511
5. Uitgaven nieuwe WMO vallen mee	I	109			109
6. Verschillen kleiner dan € 100.000	I	80			80
		1.748	0	0	1.748

Geraamd resultaat

1.748

-/- betreft een nadeel

I = incidenteel S = structureel

1. Uitgaven coaching huisvesting vallen tegen

De lasten zijn incidenteel € 125.000 hoger dan begroot, omdat er meer trajecten voor "coaching huisvesting" van statushouders zijn dan verwacht. Conform het bestuurlijk akkoord 2016 tussen de VNG en het Rijk komen er bij de septembercirculaire 2016 mogelijk extra middelen naar de gemeente.

2. WMO jaarrekening 2015 GRD/SDD valt tegen

De lasten zijn incidenteel € 670.000 hoger dan begroot, omdat er een gecorrigeerde jaarrekening 2015 van de GRD/SDD is ontvangen op de volgende onderdelen:

- Uitgaven WMO huishoudelijke hulp 2015 vallen € 952.000 tegen.
- Uitgaven WMO hulpmiddelen en hopper vallen € 152.000 tegen.
- Uitgaven WMO begeleiding, verblijf en persoonlijke verzorging vallen € 434.000 mee.

De correctie van de jaarrekening 2015 was vooral noodzakelijk omdat de SDD voor genoemde regelingen correcties op de eigen bijdragen van het CAK heeft ontvangen. Het voordeel dat bij de conceptjaarrekening 2015 was opgenomen bleek daardoor per saldo te hoog te zijn.

3. Uitgaven Beschermd Wonen 2015 vallen mee

De lasten zijn incidenteel € 1.843.000 lager dan begroot, omdat:

- De SDD voor de uitvoering van Beschermd Wonen in dit eerste decentralisatiejaar minder middelen nodig had dan begroot. Voor Dordrecht gaat het om een bedrag van € 517.000.
- Met de meicirculaire 2016 voor Beschermd Wonen over 2015 een nabetaaling is ontvangen. Deze nabetaaling is het gevolg van wijzigingen in het verdeelmodel. Voor Dordrecht gaat het om een bedrag van € 1.326.000.

4. WMO Eerste Burap GRD/SDD 2016 valt mee

De lasten zijn incidenteel € 511.000 lager dan begroot omdat:

- De uitgaven voor hulpmiddelen en hopper € 728.000 lager zijn dan begroot, omdat er nieuwe contracten zijn gesloten. Daarnaast vallen de uitgaven voor complexe (dure) woningaanpassingen mee.
- De uitgaven voor WMO huishoudelijke ondersteuning vallen € 666.000 mee, omdat er een daling is van het aantal cliënten dat een beroep doet op deze voorziening en omdat via de meicirculaire extra middelen voor de WMO zijn ontvangen.

Conform bestuurlijk besluit wordt van dit WMO voordeel € 115.000 ingezet voor de GRD taakstelling Trap af 2 en wordt € 768.000 ingezet voor de GRD taakstelling Trap af 3, waarmee een positief saldo resteert van € 511.000. De GRD taakstellingen zijn verwerkt in de tweede verzamelwijziging 2016.

5. Uitgaven nieuwe WMO vallen mee

De lasten zijn incidenteel € 109.000 lager dan begroot, omdat via de Meicirculaire 2016 voor de nieuwe WMO € 156.000 extra is ontvangen. Van deze extra middelen is in 2016 € 47.000 extra nodig voor de uitvoering van de nieuwe WMO taken.

6. Verschillen kleiner dan € 100.000

Verschillen kleiner dan € 100.000 worden niet nader toegelicht.

2.8 Programma Verkeer en Vervoer

Portefeuillehouder: H. van der Linden

Inleiding

Bereikbaarheid is een belangrijke voorwaarde voor een economisch vitale stad en regio. Dit betekent dat het college kiest voor een heldere visie en realisatiestrategie op bereikbaarheid, projecten realiseert en bij partners de bereikbaarheid van de stad en regio bepleit (lobby). Om de visie scherp en actueel te hebben en te houden is dit jaar de startnotitie van het mobiliteitsplan 2015 – 2025 door de raad vastgesteld. Begin 2017 volgt concept visie en realisatiestrategie. Dit is later dan oorspronkelijk gepland. Daardoor vertragen ook een aantal andere activiteiten op deze programmakaart.

Naast nieuw beleid wordt dit jaar hard gewerkt aan de uitvoering van bestaand beleid. In goede samenwerking met Rijkswaterstaat wordt in 2016 bijvoorbeeld verder doorgepakt in de voorbereiding op de reconstructie van de knoop A16/N3 (inclusief aansluiting op DK4).

Een ander succes is het besluit van het Ministerie van I&M om de IC verbinding tussen Dordrecht en Breda niet te schrappen. Er blijft ook na december 2016 voor twee jaar een pendel IC rijden. Dit tussenresultaat is voor dit moment een erkenning van de door ons bepleitte IC verbinding tussen beide steden. Met een stevige alliantie van publieke en private partijen hebben we de besluitvorming kunnen bijbuigen. De aanbesteding van de openbaar vervoersconcessie (bus en Merwede Lingelijn) is opgezet vanuit dezelfde grondhouding. In nauwe samenwerking met stakeholders is het concept beleidskader opgesteld. De Provinciale Staten, het bevoegd gezag, spreekt haar waardering uit. Ze heeft recent besloten om de regio en Dordrecht vergaand te betrekken bij de besluitvorming. Op 6 oktober 2016 staat een gezamenlijke vergadering van Staten, Drechttraadsleden en Gemeenteraadsleden geagendeerd.

Vermeldenswaard zijn tenslotte de belangrijke stappen die zijn gezet bij de uitvoering van de plannen op het Hugo de Grootplein, bij de kruising Baanhoekweg- Adj. Kosterstraat (bij de N3), op de Karel Doormanweg en in de Schil: invoering van het 30 km/h regime.

Voortgang op beleid

Van de 21 activiteiten van het Programma Verkeer en Vervoer liggen de volgende 13 activiteiten op schema.

★ = collegeprioriteit

✓	<p>Doelstelling 1: Optimaal benutten van de hoofdinfrastructuur</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Sturen op en met het Meerjaren investeringsprogramma (MIP)</i> • <i>Beter Benutten 2</i> • <i>Realisatie uitvoeringsplan verkeerslichten</i> <p>Doelstelling 3: Versterken van het openbaar vervoer</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Intercity kwaliteit Dordrecht CS</i> • <i>Continueren gratis reizen voor senioren</i> • <i>Continueren nachtnet</i> • <i>Impuls Zuidzijde Dordt CS</i> • <i>Naar Dordrecht Sterrenburg?</i> <p>Doelstelling 4: Versterken positie fietsers</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Uitvoering "Dordt Fietst Verder"</i> • <i>Continueren aanpak fietsendiefstal</i> • <i>Verbeteren Verkeersveiligheid</i> <p>Doelstelling 5: Verduurzamen van verkeer en vervoer</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Beheersing van de risico- en hinderplafonds (o.a. externe veiligheid)</i> • <i>Stimuleringsagenda</i>
---	--

In onderstaande tabel lichten we in de laatste kolom de beleidsafwijkingen per activiteit toe.

= Agenda voor de stad

★ = collegeprioriteit

	Wat doen we in 2016?	Toelichting Beleidsafwijking
Doelstelling 1: Optimaal benutten van de hoofdinfrastructuur		
≈	<p><i>Aanbieden Mobiliteitsplan Dordrecht</i></p> <p>De stad ontwikkelt door, maar ook zijn er vele trends waar de stad op anticipeert. Dit betekent dat we ook de visie op een bereikbare stad actueel houden. In 2016 wordt deze visie inclusief adaptieve uitvoeringsagenda opgesteld en besproken met de raad. In deze agenda wordt niet alleen ingegaan op wat de stad zelf realiseert, maar ook hoe zij stuurt op trends en ontwikkelingen. Ook volgt er een nog nadrukkelijke koppeling met het beheer van de infrastructuur.</p> <p>In de uitvoeringsagenda wordt geschetst waar de stad zelf realiseert, adviseert, samenwerkt, onderzoekt, stimuleert en niet in de laatste plaats de lobby op focust. Bij de vele vraagstukken en kansen wordt scherp gedefinieerd welke rol het college voorstaat.</p>	<p>Hoewel de oplevering van het totale project enigszins vertraagd is doordat de Startnotitie pas in het tweede kwartaal van 2016 door de raad kon worden vastgesteld, zullen in de tweede helft van 2016 richtinggevende besprekingen met de stad en het bestuur over de te volgen koers plaatsvinden.</p>
-	<p><i>Sturen op Rijksinvesteringen aan het Hoofdwegennet</i></p> <p>Het Rijk staat aan de vooravond van een grote investering in de hoofdinfrastructuur op het Eiland van Dordrecht. Deze investeringen zijn een belangrijke voorwaarde voor een sterke regionale economie en voorwaarde voor ruimtelijke ontwikkelingen. De belangrijkste investeringen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aanpassing knoop A16/N3 (onderdeel van de WDO). • realisatie nieuwe aansluiting A16/Dordtse Kil 4 (onderdeel van de WDO). • groot onderhoud Wantijbrug (N3). • groot onderhoud N3. <p>In nauw overleg met de wegbeheerder Rijkswaterstaat, wordt zowel de overlast beperkt,</p>	<p>Als gevolg van vertraagde besluitvorming bij Rijkswaterstaat in het vaststellen van de project scope is de uitvoering van het project eveneens vertraagd.</p>

	als ook het bedrijfsleven en woonwijken betrokken bij de planuitwerking en uitvoering. Ook wordt er een koppeling gelegd met de Dordtse investeringen en onderhoud aan het onderliggende wegennet. In 2016 worden deze werkzaamheden verder voorbereid en deel reeds aanbesteed.	
≈	<i>Voorstel alternatief voor pollers</i> In 2016 wordt een voorstel aan de raad voorgelegd over een alternatief voor de pollers in de binnenstad. In dit voorstel wordt een antwoord geformuleerd op de vraag of met een vorm van camera's de toegang tot de binnenstad kan worden gehandhaafd inclusief een beprijzing van de duur van het verblijf en/of een milieuzonering. Dit advies maakt ook onderdeel uit van het nieuwe Mobiliteitsplan en is gekoppeld aan de opgave Smart City (programmakaart Leefbaarheid en Stedelijk Beheer).	Met de vertraging van het Mobiliteitsplan is ook dit voorstel vertraagd. Wel is er inmiddels een voorgenomen verkeersbesluit opgesteld inzake de vervanging van een poller op de Museumstraat door een andere vorm van toegangsdoosering.
-	<i>Opstellen Bewegwijzeringsplan</i> Om de snelste weg te vinden blijft bebording naast in-car routeinformatie belangrijk. In 2016 wordt een nieuw bewegwijzeringsplan opgesteld en aangeboden aan de raad.	Vertraagd vanwege beperkt beschikbare ambtelijke capaciteit. In 2016 wordt de visie op het Bewegwijzeringsbeleid opgesteld, alsmede een concreet plan voor de bewegwijzering van Wc's in de binnenstad. De uitvoeringsparagraaf volgt in 2017 als er hiervoor ambtelijke capaciteit beschikbaar is.
Doelstelling 2: Het bieden van voldoende parkeerruimte voor een goede bereikbaarheid		
-	<i>Verder digitaliseren van de parkeerketen</i> In 2016 wordt het digitaliseren van de parkeerketen verder uitgewerkt. Het draait hierbij niet alleen om het verstrekken van een digitale vergunning, maar bijvoorbeeld ook om de vraag of er digitaal wordt gehandhaafd bij betaald parkeren. Een uitgewerkt advies hierover volgt in 2016 in nauwe samenhang met het advies over de pollers.	Er wordt in 2016 hard gewerkt aan de voorbereiding van de digitalisering parkeren. In 2017 worden de eerste digitale vergunningen verstrekt, afhankelijk van de nog te maken keuzes ten aanzien van de samenwerkingspartners. Het advies over de pollers volgt in samenhang met het Mobiliteitsplan in 2017.
-	<i>Verankeren parkeervisie in het Mobiliteitsplan</i> In het Mobiliteitsplan Dordrecht wordt de visie op het onderdeel parkeren verankerd. Parkeren is hierbij een instrument om de bereikbaarheid en aantrekkelijkheid van de stad te versterken. De (door)ontwikkeling van de stad staat hierbij centraal. In de visie wordt ingegaan op het capaciteitsvraagstuk (aantal en locatie van parkeerplaatsen (inclusief advies Steegoversloot) en het verdelingsmechanisme (prijs of vergunnen). De verankering wordt separaat verzorgd via (a) beleidsregels parkeren en (b) de belastingverordening. De hoofdkeuzes worden in 2016 gedeeld met de raad.	Vertraagd als gevolg van de vertraging van het Mobiliteitsplan. In 2016 zullen al wel nieuwe Beleidsregels voor parkeren bij nieuwbouw en verbouw aan de raad worden voorgelegd.
Doelstelling 3: Versterken van het openbaar vervoer		
-	<i>Onderzoek naar verbeteringen overweg Krommedijk</i> De overweg Krommedijk is een knelpunt voor fietsers en het gemotoriseerde verkeer (15 minuten van elk uur is de treinkruising gesloten). Deze overweg is eveneens de drukste buscorridor in de regio. Uit de eerste quick scan komt naar voren dat de overweg opgevoerd kan worden in het Landelijk Verbeterprogramma Overwegen (LVO). Dit betekent dat er met de Provincie Zuid Holland en ProRail onderzocht wordt welke aanpassingen aan de weg en/of spoor effectief en kostenefficiënt zijn. Het resultaat van deze studie wordt in 2016 aan u voorgelegd.	Op verzoek van de raad (behandeling Kadernota 2017) wordt de scope herijkt (onderzoek naar mogelijkheid om overweg Halmaheraplein te betrekken).

-	<p><i>Aanbesteden Veer Biesbosch (Kop van het Land)</i> Eind 2015 wordt het veer opnieuw aanbesteed. Het college heeft de ambitie uitgesproken dat het veer een duurzaam schip wordt, wat past bij het imago van het landelijke nationaal park. Op verzoek van de raad heeft het college de gesprekken met de gemeente Werkendam geopend voor een financiële bijdrage in het exploitatietekort van het veer. Dit heeft geresulteerd in een bijdrage welke oploopt tot bijna de helft van het tekort.</p>	<p>In de Kadernota 2017 heeft de raad middelen beschikbaar gesteld om de aanbesteding te starten. De aanbesteding wordt in 2016 gestart.</p>
---	--	--

Financiële afwijkingen

Verkeer en Vervoer

Bedragen × €1000

Onderwerp	I/S	Lasten	Baten	Reserves	Totaal
		Bijstelling	Bijstelling	Mutaties	Saldo
1. Aanpak fietsoverlast bij station valt tegen	S	-50			-50
2. Verschillen kleiner dan € 100.000	I	-88	0	0	-88
		-138	0	0	-138

Geraamd resultaat

-138

-/- betreft een nadeel

I = incidenteel S = structureel

1. Aanpak fietsoverlast bij station valt tegen

De lasten zijn structureel € 50.000 hoger dan begroot, omdat het beheer van verwijderde verkeer of te lang geparkeerde fietsen meer inzet vergt dan voorzien en omdat de facilitaire uitgaven zoals huur en schoonmaak van het depot, waar de fietsen worden gestald, tegenvallen.

2. Verschillen kleiner dan € 100.000

Verschillen kleiner dan € 100.000 worden niet nader toegelicht.

2.9 Programma Ruimtelijke Ordening en Wonen

Portefeuillehouders: P.H. Sleeking, R.E.C. Reynvaan – Jansen en J. Mos

Inleiding

De uitvoering van het programma Ruimtelijke Ordening en Wonen loopt grotendeels op schema. De woningmarkt trekt aan en dat merken we bij verschillende nieuwbouwprojecten in de stad en door de grote belangstelling van beleggers en investeerders op de Provada. De woningen op de zelfbouwlocaties de Vest en Stadswerven, inclusief de waterwoningen, zijn in aanbouw. Ook zijn de eerste woningen van de Ontwikkelcombinatie De Werven B.V. gerealiseerd. In het kader van het stedelijk programmeren en de Agenda voor de Stad is veel aandacht besteed aan het opstellen van een investeringsstrategie, een marktanalyse en een kanskaart Wonen.

De regionale prestatieafspraken (PALT) met huurdersraden en woningcorporaties zijn in 2016 vastgesteld. De lokale uitwerking van deze regionale afspraken wordt vanaf nu jaarlijks in de periode juli - december herijkt. Er is een regionaal energieloket geopend. Dit loket beoogt inwoners van informatie te voorzien over de mogelijkheden om de eigen woning te verduurzamen.

Een deel van de werkzaamheden is niet aan een einddatum gebonden, maar behoeft doorlopende aandacht, zoals bijvoorbeeld Ontslakken en de Strategie Grondbedrijf.

De afwijkingen en de bijstelling hebben te maken met externe factoren of voortschrijdend inzicht.

Zo is het bijvoorbeeld niet zinvol om nu al te starten met het proefdraaien met een omgevingsplan conform de toekomstige Omgevingswet, gelet op de geplande inwerkingtreding van de wet (op zijn vroegst 2019).

Voortgang op beleid

Van de 20 activiteiten van het Programma Ruimtelijke Ordening en Wonen liggen de volgende 12 activiteiten op schema.

★ = collegeprioriteit

✓	<p>Doelstelling 1: Duurzame en toekomstbestendige ruimtelijke ontwikkeling</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Deelnemen aan Deltri (lobby)</i> • <i>Vaststellen Structuurvisie windenergie</i> • <i>Operationaliseren Ladder duurzame verstedelijking</i> • <i>Stedelijk Programmeren</i> • <i>Verbetering van de ruimtelijke kwaliteit</i> <p>Doelstelling 3: Versterken aantrekkelijkheid Dordrecht door meer diversiteit in het woningaanbod</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Stimuleren diversiteit bij de bouw van goedkope en middeldure woningen</i> <p>Doelstelling 4: Versterken aantrekkelijkheid Dordrecht door verbetering van de bestaande woningvoorraad</p> <ul style="list-style-type: none"> • ★ <i>Stimuleren particuliere woningverbetering</i> • <i>Dordt West en Vogelbuurt</i> <p>Doelstelling 5: Voldoende aanbod voor bijzondere doelgroepen</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Afspraken maken met corporaties (PALT)</i> • ★ <i>Huisvesting arbeidsmigranten</i> • <i>Huisvesten statushouders</i> • <i>Geschikt woonaanbod zorgbehoevenden</i>
---	--

In onderstaande tabel lichten we in de laatste kolom de beleidsafwijkingen per activiteit toe.

= Agenda voor de stad

★ = collegeprioriteit

	Wat doen we in 2016?	Toelichting beleidsafwijking
Doelstelling 1: Duurzame en toekomstbestendige ruimtelijke ontwikkeling		
≈	<p><i>Herontwikkelen Spuiboulevard</i></p> <p>We werken aan het opstellen van een ontwikkelstrategie voor de herontwikkeling van de Spuiboulevard in samenwerking met een paar projectontwikkelaars en het Rijksvastgoedbedrijf. Het eindresultaat wordt naar verwachting tegen de zomer aan de gemeenteraad aangeboden om als partner in dit project ook mee in te stemmen. Naar verwachting zullen uit deze strategie voor de deelnemende partners vermoedelijk eveneens vervolgspraken voortvloeien t.a.v. de uitwerking van de strategie; voor de gemeente mogelijk op het vlak van de openbare ruimte en het eigen vastgoedbezit in dit gebied.</p>	<p>De Ontwikkelvisie is vastgesteld op 10 mei. Op basis van deze visie wordt nu een strategie opgesteld (gereed 4^e kwartaal 2016). Dit is in twee verschillende trajecten losgeknipt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Herontwikkeling gebied huidige stadskantoor - Nieuwe locatie stadskantoor <p>Ook is een tweetal panden vanuit strategische overwegingen aangekocht om de herontwikkeling van het gebied te bespoedigen.</p>
≈	<p><i>Terugdringen leegstand</i></p> <p>Naast de herontwikkeling van de Spuiboulevard (zie boven) werken we aan het terugdringen van de leegstand in de binnenstad door voor het kernwinkelgebied in de binnenstad aandacht te besteden aan wonen boven winkels. Daarnaast bieden we leegstaande panden uit gemeentelijk vastgoed actief aan en bieden we de mogelijkheid voor tijdelijk gebruik van braakliggende gronden.</p>	<p>Wonen boven winkels loopt (nog) niet, vooral de technische onuitvoerbaarheid is lastig. Er zijn wel plannen van DELA voor Voorstraat 304. Gerealiseerd zijn 3 appartementen Voorstraat 428 en bezig met woning eigen gebruik Voorstraat 250.</p> <p>Gemeentelijk Vastgoed in de binnenstad; Vest 90-92 wordt verbouwd tot zorgwoningen voor dementen.</p> <p>Voor Stek 13 loopt de aanvraag omgevingsvergunning voor levensloopbestendige woningen.</p> <p>Nieuwe Haven 26 wordt een woning.</p> <p>Bij Wijnstraat 158-160 wordt gekeken naar haalbaarheid appartementen.</p> <p>Kunstkerk: verkoopprocedure loopt. (Tijdelijk) verhuurd zijn Berckepoort, (kleine zelfstandigen), De Munt (re-integratie bureau) en Voorstraat 242-244 (creatieve broedplaats).</p>

<p>✓</p> <p>-</p>	<p><i>Afronden Gemeentelijke monumenten</i> In 2016 wordt de aanwijzing van gemeentelijke monumenten in het buitengebied van het Eiland van Dordrecht afgerond.</p> <p>In 2016 doen we een voorstel over de vraag of en zo ja, hoe we verder gaan met de gebiedsgewijze uitbreiding van de gemeentelijke monumentenlijst. Als besloten zou worden om een inventarisatie te doen van Ring '20-'40, Ring '40-'60, de nieuwere woonwijken en de kerken is hiervoor een nieuw krediet nodig.</p>	<p>Op verzoek van de wethouder wordt in 2016 in plaats van een voorstel voor gebiedsgewijze uitbreiding, gestart met het opstellen van een lijst van zogenoemde Topmonumenten. Deze komen dan in aanmerking voor nader onderzoek in 2017 en aanwijzing tot gemeentelijk monument in 2018.</p>
<p>Doelstelling 2: Meer ruimte voor ontwikkelingen en initiatieven van inwoners, organisaties en bedrijven.</p>		
<p>≈</p>	<p><i>Opstellen proef Omgevingsvisie</i> We stroomlijnen het (fysieke) beleid door dit op te nemen in één visie volgens het model van de Omgevingsvisie. In 2016 maken we hiervoor een eerste concept. Dit is een invulling van de agenda voor de stad (gebiedsontwikkeling).</p>	<p>Volgens de huidige planning zal de Omgevingswet voorjaar 2019 in werking treden. Ter voorbereiding van de implementatie van deze stelselherziening is in 2016 een Plan van aanpak opgesteld. De belangrijkste nieuwe instrumenten zijn de omgevingsvisie en het omgevingsplan. In de omgevingsvisie zal het gemeentelijke beleid op het gebied van de fysieke leefomgeving worden gebundeld. In 2016 is gestart met een inventarisatie van dit beleid. In 2017 zal een concept-omgevingsvisie worden opgesteld. Gezien deze fundamentele wetwijziging is het niet haalbaar gebleken deze concept-omgevingsvisie reeds in 2016 op te leveren. In het omgevingsplan komen alle regels over de fysieke leefomgeving terecht. In 2016 is gestart met het inventariseren van de onderwerpen die hierin moeten worden geregeld. Daarnaast is in 2016 vooral kennis opgedaan over de Omgevingswet en is een reactie gegeven in de consultatieronde van de ontwerp-AMvB's. We trekken hierin samen op met G32, VNG en Platform31.</p>
<p>✓</p> <p>-</p>	<p><i>Stimuleren zelfbouw</i> We stimuleren zelfbouw door kavels uit te geven en de kopers te informeren en begeleiden.</p> <p>Ook bieden we kluswoningen uit het gemeentelijke vastgoedbezit aan en stimuleren dat ook corporaties (Woonbron en Trivire) dit doen.</p>	<p>Het is nog niet gelukt om kluswoningen uit te geven. De woningen in de Papendrechtsestraat bleken hiervoor niet geschikt. Er wordt gekeken naar andere mogelijkheden voor kluswoningen.</p>
<p>≈</p>	<p><i>Stimuleren (tijdelijke) initiatieven</i> We nodigen de stad uit om met initiatieven te komen en begeleiden deze. We benutten hiervoor de beschikbare middelen.</p>	<p>Door de aantrekkende markt zijn er steeds minder gronden beschikbaar voor tijdelijke initiatieven. In 2017 wordt een evaluatie aan de raad gestuurd, met aanbevelingen voor het vervolg. In 2016 wordt er gezocht naar een geschikte locatie voor kleine/compacte en duurzame concepten voor tijdelijk wonen (5-10 jaar).</p>
<p>Doelstelling 3: Versterken aantrekkelijkheid Dordrecht door meer diversiteit in het woningaanbod</p>		
<p>≈</p>	<p><i>Toevoegen duurdere woningen (koopprijs vanaf € 300.000) in een groen en blauw woonmilieu</i> We houden vast aan het aandeel van 85% duurdere woningen in Stadswerven. (zie ook <i>projectblad Stadswerven</i>). Op de locatie Belthurepark zetten we in op de bouw van een beperkt aantal dure woningen in een ruime groene omgeving. Daarnaast geven we onder meer kavels uit voor zelfbouw.</p>	<p>Er is in 2015 een beperkt aantal dure woningen opgeleverd (circa 10). Op locatie Stadswerven wordt de doelstelling m.b.t. dure woningen vooral gerealiseerd door de zelfbouwkavels. Terwijl ook voor de verdere plannen van Ontwikkel Combinatie de Werven (OCW) wordt ingezet op het dure segment. Voor Belthurepark wordt een nieuwe visie ontwikkeld.</p>

Doelstelling 4: Versterken aantrekkelijkheid Dordrecht door verbetering van de bestaande woningvoorraad

≈	<p>★ <i>Stimuleren verduurzamen van de bestaande woningvoorraad</i></p> <p>We geven garantie op de lening van banken voor energiemaatregelen voor particuliere woningen.</p>	Er wordt gewerkt aan een variant op de garantie op leningen die voor de gemeente goedkoper is en minder risico oplevert, maar voor de aanvrager hetzelfde effect heeft. Er is daarom nog geen lening verstrekt.
≈	<p>We voeren een experiment uit op het gebied van "energie besparen zonder direct te investeren"....</p>	Het ECD heeft een haalbaarheidsonderzoek gedaan voor uitvoering van een experiment op het gebied van "energie besparen zonder direct te investeren". Hieruit blijkt dat de ACM tegen het experiment is. Het ECD studeert nu op een oplossing. Zie tevens programmakaart Milieu.
✓	<p>.... en openen een energieloket voor particuliere woningeigenaren.</p>	
✓	<p>Met Woonbron en Trivire maken we afspraken over verduurzaming van de huurwoningen.</p>	

Financiële afwijkingen

Ruimtelijke Ordening en Wonen

Bedragen × €1000

Onderwerp	I/S	Lasten		Baten		Reserves	Totaal
		Bijstelling	Bijstelling	Mutaties	Saldo		
1. Veelschrijver veroorzaakt extra lasten	I	-213					-213
2. Vergunningaanvragen vallen tegen	S			-250			-250
3. Omgevingsdienst maakt meer uren	I	-200					-200
4. Uitwerking ontwikkelvisie Spuiboulevard gestart	I	-200					-200
5. overdracht schoolgebouw	I	-105					-105
6. P-kosten SO vallen tegen	I	-200					-200
7. Resultaat gemeentelijke eigendommen valt mee	I/S	-37	642		-605		0
8. Exploitatie Vastgoedbedrijf neutraal	I	352	-400		48		0
9. Verschillen kleiner dan € 100.000	I	-155			80		-75
		-758		-8	-477		-1.243
Geraamd resultaat							-1.243

-/- betreft een nadeel

I = incidenteel S = structureel

1. Veelschrijver veroorzaakt extra lasten

De lasten zijn incidenteel € 213.000 hoger dan begroot, omdat de behandeling van de brievenstroom van één inwoner een niet voorziene inzet van de gemeente vereist.

2. Vergunningaanvragen vallen tegen

De baten zijn structureel € 250.000 lager dan begroot, omdat de leges voor APV-vergunningen (titel 1 en 3) structureel tegenvallen. In 2016 volgt een voorstel om de legestarieven voor titel 1 en 3 te herzien en de begroting meer in overeenstemming te brengen met de te verwachten opbrengsten.

3. Omgevingsdienst maakt meer uren

De lasten zijn incidenteel € 200.000 hoger dan begroot, omdat de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid meer werkzaamheden verricht voor omgevingsvergunningen, toezicht en handhaving. Om verdere financiële effecten van de groei in het werkaanbod te beperken zijn een aantal maatregelen afgesproken met de Omgevingsdienst ZHZ (zie ook de recente RIB nummer [1742234](#) over het jaarprogramma OZHZ).

4. Uitwerking ontwikkelvisie Spuiboulevard gestart

De lasten zijn incidenteel € 200.000 hoger dan begroot, omdat al dit jaar is gestart met de uitwerking van de ontwikkelvisie Spuiboulevard, waarmee de raad in mei van dit jaar akkoord is gegaan (zie RIS-dossier [1684423](#)). Bij de Kadernota 2017 is het budget voor 2017 en 2018 verwerkt.

5. Overdracht schoolgebouw

De lasten zijn incidenteel 105.000 hoger, omdat het voormalige schoolgebouw aan de Bosboom Toussaintlaan wordt overgedragen aan het Vastgoedbedrijf (VGB). Bij het raadsbesluit d.d. 15 december 2015 over de

doordecentralisatie van de onderwijshuisvestingsbudgetten is besloten om op basis van het vestigingsplan inzicht te verschaffen in de (inrichtings- en beheers)kosten en potentiële opbrengsten van terugkomende gronden en gebouwen. Binnen de exploitatie van het vastgoedbedrijf is geen dekking in de exploitatielasten beschikbaar. Het nadeel voor de jaren 2017 en 2018 is meegenomen in de Kadernota 2017. Als te zijner tijd dit pand wordt verkocht, wordt de voorfinanciering teruggestort in de algemene middelen.

6. P-kosten SO vallen tegen

De lasten zijn incidenteel € 200.000 hoger dan begroot door extra inzet op de verkoop van panden bij het vastgoedbedrijf en extra inzet op de markt oriëntatie gericht op WDO en Stadswerven.

7. Resultaat gemeentelijke eigendommen vallen mee

De lasten zijn incidenteel 37.000 hoger dan begroot door hogere onderhoudskosten bij panden van de Biesbosch.

De inkomsten zijn € 642.300 hoger dan begroot door:

- Incidenteel hogere inkomsten van € 209.800 als gevolg van een grondverkoop.
- Structureel hogere inkomsten van € 265.000 als gevolg van actualisatie van de erfpachtinkomsten.
- Structureel hogere inkomsten van € 114.000 als gevolg van actualisatie van de inkomsten van benzineverkooppunten.
- Incidenteel hogere inkomsten van € 53.500 bij de Biesbosch als gevolg van actualisatie van de erfpachtinkomsten.

Per saldo wordt € 605.300 in de Algemene reserve grondbedrijf gestort.

8. Exploitatie Vastgoedbedrijf neutraal

De exploitatie van het vastgoedbedrijf (VGB) is per saldo neutraal, omdat bij de jaarrekening is besloten de onderhoudsvoorziening om te zetten in een bestemmingsreserve onderhoud. Daardoor ontstaan een aantal mutaties:

- De lasten zijn incidenteel € 352.000 lager dan begroot, aangezien de dotaties aan de onderhoudsvoorziening vervallen (€ 2.752.000 lagere lasten) en de onderhoudsuitgaven worden begroot (€ 2.400.000 hogere lasten).
- De baten zijn incidenteel € 400.000 lager dan begroot doordat een begrote inkomst vervalt.
- De onttrekking uit de bestemmingsreserve onderhoudsfonds VGB is € 48.000 hoger dan begroot, omdat € 2.400.000 wordt onttrokken voor onderhoudsuitgaven en € 2.352.000 wordt gestort. De storting is lager dan de oorspronkelijke storting in de onderhoudsvoorziening (€ 2.752.000), omdat conform de vastgoednota minder wordt gestort voor de dispositiepanden.

9. Verschillen kleiner dan € 100.000

Verschillen kleiner dan € 100.000 worden niet nader toegelicht.

2.10 Programma Dienstverlening

Portefeuillehouders: C.M.L. Lambrechts, P.J. Heijkoop en J. Mos

Vorming DKCC: toekomstbestendig samenwerken

Na een intensieve voorbereiding was het op 4 januari zover: het DKCC kon als nieuwe dienstverleningsorganisatie voor de inwoners van vier Drechtsteden aan de slag. Vanaf het begin waren veranderingen merkbaar. De nieuwe openingstijden springen daarin het meest op het oog. Maar ook het thuisbezorgen van reisdocumenten en de mogelijkheid om op afspraak te komen is nu mogelijk. We blikken terug op een positieve start.

Het organiseren van het referendum was in het eerste kwartaal meteen een grote extra klus. Voor vier gemeenten organiseren is anders dan voor één gemeente organiseren. Het referendum op 6 april heeft goed en zonder incidenten kunnen plaatsvinden.

Sinds de officiële opening op 18 maart gaat het DKCC verder onder de naam Dienstverlening Drechtsteden. De komende tijd zitten we niet stil. Er is nog genoeg te verbeteren: onze plannen voor korte en langere termijn geven invulling aan de belofte om de dienstverlening verder te ontwikkelen. Op weg naar excellente digitale en persoonlijke dienstverlening. Zodat we ons motto '*persoonlijk, snel en digitaal*' ook echt handen en voeten geven.

Ontwikkeling Essenhof

Het college heeft op 5 juli 2016 opdracht gegeven voor de realisatie van een gedeeltelijke privatisering van de Essenhof. Dit proces moet resulteren in een duurzaam financieel perspectief en borging van de dienstverlening op de langere termijn. In de toekomst zal een marktpartij, onder contractbeheer van de gemeente, de exploitatie van het crematorium en de bijbehorende dienstverlening bij uitvaarten – waaronder het gebruik van

de aula's en koffiekamers – uitvoeren. Het beheer, onderhoud en de exploitatie van de begraafplaatsen blijven bij de gemeente en worden uitgevoerd door een nieuw organisatieonderdeel. Deze ontwikkeling past bij de opvatting van het college om de kracht van de markt te benutten en in gemeentelijk opzicht te focussen op een passend pakket van kerntaken.

Voor de Essenhof is een stappenplan opgesteld waarin zowel de afronding van de reorganisatie (begraafplaatsen) als van het aanbestedingstraject en de contractfase met een marktpartij (crematorium) gelijktijdig plaatsvinden. Medio 2017 gaat het nieuwe organisatie-model van start.

Voortgang op beleid

Van de 8 activiteiten van het Programma Dienstverlening liggen de volgende 6 activiteiten op schema.

★ = collegeprioriteit

✓	<p>Doelstelling 2: Inwoners ervaren de gemeentelijke dienstverlening als "dichtbij" en efficiënt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Focus excellente dienstverlening • ★ Passend contact bij klachten en problemen & ★ Duidelijke taal <p>Doelstelling 3: Digitalisering en kanaalsturing: digitale zelfservice waar het kan, persoonlijk waar het moet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inrichten van de dienstverlening vanuit het principe: Digitaal, tenzij... • Aansluiten op en doorontwikkelingen van de Berichtenbox van MijnOverheid <p>Doelstelling 4: Efficiency verhogen en kwaliteit borgen, door schaalvergroting, procesoptimalisatie en uniformering</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samenwerking in het DKCC: procesoptimalisatie <p>Doelstelling 5: De Essenhof wordt door iedere bezoeker ervaren als een rustgevende groene omgeving, waarin men zich welkom voelt om te herinneren en te gedenken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitwerken scenario's verzelfstandiging of privatisering
---	--

In onderstaande tabel lichten we in de laatste kolom de beleidsafwijkingen per activiteit toe.

= Agenda voor de stad

★ = collegeprioriteit

	Wat doen we in 2016?	Toelichting beleidsafwijking
★	Doelstelling 1: Ondernemers ervaren de gemeentelijke dienstverlening als toegankelijk en efficiënt	
-	<p><i>Verbeteren van de vergunningprocedures:</i> Ondernemers vragen om flexibiliteit en meer maatwerk bij de aanvraag van vergunningen. Samen met ondernemers en de OZHZ gaan we aan de slag om procedures te verbeteren, gebaseerd op de wensen van de ondernemers, best practices en de LEAN-methodiek gericht op efficiency.</p>	<p>Door beter afgestemde communicatie en aanwijzing accountmanagers door OZHZ is een eerste verbetering gerealiseerd. In overleg met de ondernemers kijken we of verbetering van de vergunningsprocedure is gewenst. Dit wordt in 2017 uitgewerkt.</p>
	Doelstelling 2: Inwoners ervaren de gemeentelijke dienstverlening als "dichtbij" en efficiënt	
-	<p><i>Focus op bereikbaarheid</i> De bereikbaarheid van de gemeente kan beter. We monitoren en rapporteren de bereikbaarheid van de verschillende afdelingen. De doelstelling is een score van 90% op terugbelnotities binnen één dag.</p>	<p>Na de inrichting van het nieuwe zaakstelsel (2017) willen wij medewerkers sneller attent kunnen maken op de terugbelnotities. Zo scherpen we de afhandeltijd aan naar één werkdag en monitoren dit.</p>

Financiële afwijkingen

Geen afwijkingen.

2.11 Programma Bestuur en Samenwerking

Portefeuillehouder: R.E.C. Reynvaan – Jansen,
P.H. Sleeking en C.M.L. Lambrechts

Inleiding

De omgeving verandert en de gemeente verandert mee. De gemeente kan als overheid niet alles alleen doen. Enerzijds lijkt de traditionele rol van bepaler en uitvoerder van beleid (financieel) niet meer toereikend om maatschappelijke vraagstukken adequaat aan te pakken. Anderzijds verdient het oplossend vermogen van de Dordtse samenleving het om benut te worden. Daarom ondersteunen we direct en indirect initiatieven die goed zijn voor de stad, bijvoorbeeld via Werken met de Rode Loper. Dit sluit aan bij de 'Open bestuursstijl' van het college en bij de ondertitel van het Politiek Akkoord: Kansen creëren, kansen herkennen en kansen verzilveren.

Voorbeelden van nieuwe verhoudingen tussen overheid en samenleving zien we terug in de doelstellingen en activiteiten van de programmakaart Bestuur en Samenwerking. Onze kerntakendiscussie 'Agenda voor de stad' illustreert deze nieuwe verhouding, maar ook de pilot Dordrecht Verbindt is hier een betekenisvol voorbeeld van. In de eerste helft van het jaar hebben we de balans opgemaakt in de Tussenbalans. De komende periode gaan we door met nieuwe vormen van samenwerking (met bewoners en maatschappelijke partners). Anders gezegd, we blijven om ons heen kijken, om kansen te herkennen en om kansen te verzilveren.

Voortgang op beleid

Van de 10 activiteiten van het Programma Bestuur en Samenwerking liggen de volgende 8 activiteiten op schema.

★ = collegeprioriteit

✓	<p>Doelstelling 1: Belanghebbenden voelen zich gehoord en erkend op thema's die er voor hen toe doen</p> <ul style="list-style-type: none"> Aan de slag met de Focusgroep Participatie Starten pilot Dordrecht Verbindt Deelname Democratic Challenge De balans opmaken in de Tussenbalans Uitwerken van veranderopgaven Agenda voor de stad (onderdeel van Agenda voor de stad)
✓	<p>Doelstelling 2: We zijn een goede samenwerkingspartner door ruimte te maken voor initiatief vanuit de samenleving</p> <ul style="list-style-type: none"> Volgen van negen etalageprojecten Werken met de Rode Loper <p>Doelstelling 3: Bij samenwerking met partners kiezen we voor het schaalniveau waar Dordrecht en haar inwoners het meest bij gebaat zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> Integratie van Hardinxveld-Giessendam in de Drechtsteden

In onderstaande tabel lichten we in de laatste kolom de beleidsafwijkingen per activiteit toe.

= Agenda voor de stad

★ = collegeprioriteit

	Wat doen we in 2016?	Toelichting beleidsafwijking
Doelstelling 2: We zijn een goede samenwerkingspartner door ruimte te maken voor initiatief vanuit de samenleving		
≈	<p><i>Opstellen en implementeren van het beleidskader "Right to Challenge"</i></p> <p>Met Right to Challenge krijgen inwoners en organisaties het recht om overheidstaken over te nemen. Tijdens de behandeling van de Begroting 2015 is de motie "Right to Challenge" unaniem aangenomen. Dit recht geldt wanneer bewoners denken dat zij bepaalde taken effectiever of efficiënter uit kunnen voeren. Het gaat dan met name om taken en middelen die raakvlak hebben met leefbaarheid, welzijn of dienstverlening in een buurt of wijk. Right to Challenge past wat ons betreft bij de rolverandering die we als lokale overheid doormaken (zie ook doelstelling 1, activiteit Agenda voor de stad).</p>	<p>We willen de kracht en initiatieven uit de samenleving faciliteren. Right to Challenge is voor ons daarbij een middel. We streven niet naar implementatie van een zuivere vorm van Right to Challenge. Onder andere het (pas recent beschikbaar gekomen) Kompas Right to Challenge van de VNG laat zien dat er weinig 'zuivere' Nederlandse toepassingen van Right to Challenge zijn. We benutten het gedachtegoed achter Right to Challenge om participatie een extra impuls te geven. Leidt hiermee dit jaar tot resultaten.</p>

	Rond de jaarwisseling stellen we een beleidskader op voor Right to Challenge. Dit beleidskader implementeren we in 2016. Hoe we dit implementeren is afhankelijk van de discussie over Right to Challenge. Deze wordt mede gevoed door ervaringen met vier concrete initiatieven uit onze stad. Het gaat om het participatiebestek, eWheels, Crabbehoef, en de Bewonersvereniging Patersweg/ Stichting Groeituinen. De initiatieven zijn medio 2015 toegelicht in een raadsinformatiebrief (SBC/1455697).	
Doelstelling 3: Bij samenwerking met partners kiezen we voor het schaalniveau waar Dordrecht en haar inwoners het meest bij gebaat zijn		
≈	<p><i>Versterken van externe kracht</i></p> <p>Binnen het regionale netwerk is een project gestart om de Externe Kracht van de Drechtsteden te vergroten. Uit verschillende onderzoeken en analyses komt naar voren, dat onze regio op sociaaleconomisch gebied achterblijft bij de rest van de Randstad. Volgens de Atlas voor Gemeenten is het Dordrecht gelukt om de woonaantrekkelijkheid aanzienlijk te verbeteren. Ondanks alle inspanningen op verschillend gebied lukt dat echter nog niet op het gebied van de sociaaleconomische kracht van de stad.</p> <p>Het project Externe Kracht is erop gericht om binnen de bestaande verhoudingen van het netwerk Drechtsteden te kijken hoe de externe oriëntatie kan worden vergroot. Dat kan door lokale en regionale agenda's meer met elkaar te verbinden, maar vooral ook door meer samenwerking met externe partijen aan te gaan.</p>	Externe Kracht als project is gestopt. De doelstellingen van Externe Kracht zijn o.a. meegenomen in het project Zichtbaar Samen Maritiem (ZSM) van de commissie Jansen en in meer reguliere Public Affairs activiteiten.

Financiële afwijkingen

Bestuur en Samenwerking		Bedragen × €1000			
Onderwerp	I/S	Lasten Bijstelling	Baten Bijstelling	Reserves Mutaties	Totaal Saldo
1. Bijdrage GRD valt tegen (cao en index)	I/S	-1.060			-1.060
2. Bijdrage Individueel Keuze Budget GRD begroot	I	-1.045			-1.045
3. Begroting huisvesting en facilitaire zaken valt mee	S	160	50		210
4. Verschillen kleiner dan € 100.000	I	-31			-31
		-1.976	50	0	-1.926
Geraamd resultaat					-1.926

-/- betreft een nadeel I = incidenteel S = structureel

1. Bijdrage GR Drechtsteden (GRD) valt tegen

De lasten zijn totaal € 1.060.000 hoger, omdat

- incidenteel de bijdrage voor de GRD onderdelen Bureau Drechtsteden (BD), Servicecentrum Drechtsteden (SCD) en Onderzoekscentrum (OCD) € 431.000 hoger is dan begroot, omdat de GRD bij de Geactualiseerde begroting 2016 GRD een indexatie voor loon en prijscompensatie van 1,63% heeft toepast op de gemeentelijke bijdrage 2016. De structurele component van de indexatie 2016 is in de Kadernota 2017 opgenomen.
- De bijdrage aan de onderdelen van de GRD (BD, SCD en OCD) structureel € 258.000 hoger is dan begroot door verwerking van de cao verhoging van 2% uit 2015.
- bij de 1^e Bestuursrapportage 2016 GRD door de Drechtraad is besloten tot de uitvoering van het verbeterplan voor P&O (incidenteel € 371.000).

De cao- en indexatie kosten van de GRD dochter Sociale dienst (SDD) is verantwoord bij programma 4 Werk en Inkomen.

2. Bijdrage Individueel Keuze Budget GRD begroot

De lasten zijn incidenteel € 1.045.000 hoger dan begroot, omdat het Individueel Keuze Budget (IKB) bij de GR Drechtsteden totaal (dus inclusief alle dochters) kan leiden tot vervroegde uitbetaling van het vakantiegeld. De regelgeving (BBV) bepaalt dat het vakantiegeld over de periode juni tot en met december in 2016 als last moet worden meegenomen.

3. Begroting huisvesting en facilitaire zaken valt mee

De lasten zijn structureel € 160.000 lager dan begroot, omdat de facilitaire uitgaven meevallen.

De baten zijn structureel € 50.000 hoger dan geraamd omdat de inkomsten uit verhuur van een etage aan het Service Centrum Drechtsteden vanaf 2017 zijn opgenomen in de begroting. Omdat het om een vierjarig overschot betreft, heeft de raad besloten (zie RIS-dossier [1715628](#)) het overschot vrij te laten vallen bij deze bestuursrapportage, met dien verstande dat indien deze middelen vanaf 2020 nodig zijn voor renovatie/nieuwbouw dit te zijner tijd wordt aangegeven en aangevraagd.

4. Verschillen kleiner dan € 100.000

Verschillen kleiner dan € 100.000 worden niet nader toegelicht.

2.12 Programma Algemene Dekkingsmiddelen

Portefeuillehouder: J. Mos

Inleiding

Een gedegen en solide financieel beleid voeren staat bij ons hoog in het vaandel. Wij sturen daarom ook in 2016 op voldoende beschikbare weerstandscapaciteit om onze risico's te kunnen opvangen.

De ontwikkeling van het gemeentefonds voor 2016 geeft een licht positief beeld. Een deel van de ruimte is nodig om indexaties en de effecten van een nieuwe cao af te dekken. Verder zien we dat de dividenden van met name Eneco op peil blijven en voor dit jaar leiden tot een meevaller. Wel volgen we aandachtig de ontwikkelingen van een verplichte splitsing van Eneco en de mogelijke effecten daarvan op de dividendinkomsten.

Door een al geruime tijd lage rente nemen de werkelijke financieringskosten van de gemeente af. Op kortlopende schulden is de rente zelfs negatief, waardoor rente wordt ontvangen. Dit heeft een positief effect op de exploitatie, welke ook in de Kadernota 2017 is verwerkt.

De realisatie van investeringen zijn in de tijd getemporeerd. Dit heeft tot gevolg dat de leenbehoefte is afgenomen en de komende jaren geen forse (langlopende) leningen zijn voorzien. De komende jaren vallen de laatste beleggingen vrij en deze zijn afdoende om de financieringsbehoefte grotendeels af te dekken. De bijstelling van investeringsplanningen heeft ook gevolgen voor de exploitatie. Er kan dan namelijk minder rente worden toegerekend aan grond- en gesloten exploitaties. Dit is gunstig voor die exploitaties, maar nadelig voor de reguliere exploitatie. Dit effect ziet u terug in deze Bestuursrapportage.

Voortgang op beleid

De 3 activiteiten van het Programma Algemene Dekkingsmiddelen liggen allemaal op schema.

★ = collegeprioriteit

	<p>Doelstelling 1: De meerjarenbegroting is duurzaam in evenwicht</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Met de financiële strategie realiseren een structureel en reëel begrotingsevenwicht</i> <p>Doelstelling 2: We kennen een gezonde reservepositie en een hierbij behorend adequaat niveau van het weerstandsvermogen</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>De ratio van het weerstandsvermogen kent jaarlijks een waarde van ten minste 1,0 bij de begroting.</i> <p>Doelstelling 3: De begroting voldoet aan de norm voor het EMU-saldo</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>De gemeente Dordrecht blijft in 2016 binnen haar referentiewaarde van het EMU-tekort¹</i>
---	---

¹ De referentiewaarden per gemeente zijn (voorlopig) vervallen, waardoor ook deze doelstelling vervalt.

Financiële afwijkingen

Algemene Dekkingsmiddelen					Bedragen × €1000
Onderwerp	I/S	Lasten	Baten	Reserves	Totaal
		Bijstelling	Bijstelling	Mutaties	Saldo
1. Renteomslag valt tegen	I	102	-2.055		-1.953
2. Stelposten Algemene uitkering en Algemene uitkering vallen mee	I	600	1.111		1.711
3. Dividend BNG, Eneco en overige beleggingen vallen mee	I		2.013		2.013
4. Nieuwe CAO ambtenaren verwerkt	I	-872			-872
5. OZB-inkomsten woningen vallen mee	I		105		105
6. Resultaat intergemeentelijk Projectmanagement valt mee	I	-142	266		124
7. Verschillen kleiner dan € 100.000	I/S	-106	-59	-3	-168
		-418	1.381	-3	960
Geraamd resultaat					960

-/- betreft een nadeel I = incidenteel S = structureel

1. Renteomslag valt tegen

De lasten zijn incidenteel € 102.000 lager dan begroot, omdat de werkelijke rentekosten meevallen als gevolg van een lagere leenbehoefte en negatieve rente op kasgeldleningen.

De baten zijn incidenteel € 2.055.000 lager dan begroot, omdat minder rente toegerekend kan worden aan activa. Dit wordt veroorzaakt doordat het rentepercentage dat conform gewijzigd BBV toegerekend mag worden aan grondexploitaties daalt van 3,5% naar 1,42%. Daarnaast kan minder rente toegerekend worden omdat geplande investeringen 2016 zijn doorgeschoven (met name Stadswerven en Dordtse Kil IV).

2. Stelposten Algemene uitkering en Algemene uitkering vallen mee

De lasten zijn incidenteel € 600.000 lager dan begroot, omdat de vrije ruimte van de decembercirculaire, die eerder als stelpost was opgenomen, vrijvalt.

De baten zijn incidenteel € 1.111.000 hoger dan geraamd, omdat de meicirculaire meevalt vanwege een positieve ontwikkeling van de Dordtse volumes van een aantal maatstaven.

3. Dividend BNG, Eneco en overige beleggingen vallen mee

De baten zijn incidenteel € 2.013.000 hoger dan begroot, omdat BNG, Eneco en overige beleggingen meer dividend uitkeren.

4. Nieuwe cao ambtenaren verwerkt

De lasten zijn incidenteel € 872.000 hoger dan begroot, omdat bij het vaststellen van de nieuwe CAO ambtenaren een structurele loonsverhoging is afgesproken. De structurele component is verwerkt in de Kadernota 2017.

5. OZB-inkomsten woningen vallen mee

De OZB-inkomsten zijn incidenteel € 105.000 hoger dan begroot, omdat de toename van het aantal woningen groter en de gemiddelde waardeverhoging hoger is dan geprognosticeerd.

6. Resultaat intergemeentelijke Projectmanagement valt mee

De lasten zijn incidenteel € 142.000 hoger dan begroot, omdat extra capaciteit wordt ingehuurd om aan de vraag te voldoen. De baten zijn incidenteel € 266.000 hoger dan begroot, omdat er door de extra inhuur en een laag ziekteverzuim meer productieve betaalde uren worden gemaakt.

7. Verschillen kleiner dan € 100.000

Verschillen kleiner dan € 100.000 worden niet nader toegelicht.

3. Verbonden partijen

Leeswijzer

Op de volgende pagina's zijn de formats van de gemeentelijke verbonden partijen opgenomen. Op de formats staat enkel financiële informatie. Het betreft een actualisatie van de gegevens zoals opgenomen bij de Jaarrekening 2015, aangezien bij het opstellen van deze paragraaf in de jaarrekening soms alleen nog concept versies van jaarrekeningen van verbonden partijen beschikbaar zijn (zonder accountantsverklaring).

Financiële informatie

Op de formats van de verbonden partijen werken wij met betrekking tot de financiële informatie met de volgende drie symbolen: ✓, ≈ en !. Hieronder beschrijven wij de betekenis van de symbolen per indicator. We doen dit omdat de betekenis van de symbolen per indicator iets afwijkt. Per indicator geldt overigens wel dat een ✓ staat voor een gewenste situatie en dat ! staat voor een (ongewenste) situatie die aanvullende aandacht vergt.

Vermogen en solvabiliteit

Het format geeft informatie over de stand van het vreemd en het eigen vermogen per 1 januari 2015 en per 31 december 2015. Daarnaast bevat dit onderdeel informatie over de solvabiliteit van de organisatie. Door middel van de solvabiliteit wordt gekeken of een organisatie in staat is om op korte en lange termijn aan haar schulden te kunnen voldoen.

De solvabiliteit van de organisatie is berekend door het eigen vermogen te delen door het totale vermogen. We hanteren hierbij een solvabiliteitsnorm van 25%. Hierbij is overigens relevant dat bij een publieke organisatie altijd sprake is van verlengd lokaal bestuur. Voor deze organisaties is de solvabiliteit minder relevant, omdat gemeenten altijd (indirect) bijdragen aan de kosten.

Een ✓ in relatie tot deze indicatoren betekent dat het vermogen voldoet aan de solvabiliteitsnorm van 25%. Een ≈ geeft aan dat de solvabiliteit (net) onder de norm ligt (> 15%). Een ! geeft aan dat de solvabiliteit van de organisatie ruim tekort schiet (< 15%).

Financieel resultaat verbonden partij

Hier vindt u het verwachte resultaat van de verbonden partij in het lopende jaar. De prognose is gebaseerd op de meeste actuele rapportage of prognose die eind augustus voorhanden is. In veel gevallen is dit de eerste bestuursrapportage van de verbonden partij. Het weergegeven bedrag is de afwijking voor de totale verbonden organisatie.

Een ✓ staat hier voor een (verwacht) neutraal of positief saldo. ≈ staat hier voor een (verwachte) kleine negatieve afwijking. ! staat hier tot slot voor een (verwachte) forse negatieve afwijking. In dit laatste geval leidt de afwijking vrijwel altijd ook tot een financieel nadeel voor Dordrecht.

Omvang weerstandsvermogen

Hier vindt u de omvang van het weerstandsvermogen van de verbonden partij. Een ✓ staat hier voor een omvang die voldoende is om de risico's op te vangen. ≈ staat voor een omvang die (net) onvoldoende is om alle risico's op te vangen.

Bij deze indicator staat ! tot slot voor een weerstandsvermogen dat ruim tekort schiet om de risico's op te vangen. Indien een risico zich binnen deze organisaties werkelijk manifesteert, is de kans (zeer) groot dat de eigenaren financieel bij moeten springen. Het risico daarop maakt deel uit van ons eigen risico profiel.

Omvang garantstellingen vanuit Dordrecht

Hier vindt u informatie over garantstellingen die met betrekking tot de verbonden partij zijn verleend. Bij deze garantstellingen staat de gemeente richting geldverstrekkers borg voor de betaling van rente en aflossing op langlopende geldleningen die door de verbonden partij zijn aangetrokken. Het opgenomen bedrag betreft het deel waarvoor Dordrecht garant staat.

Een ✓ staat hier voor een garantstelling waarbij de gemeente nauwelijks risico op aanspraak loopt. ≈ staat hier voor een garantstelling met een verhoogd risico dat hierop (deels) aanspraak wordt gemaakt. ! staat hier ofwel voor een garantstelling met een hoog risico dat hierop (deels) aanspraak wordt gemaakt óf voor een garantstelling die vanwege de omvang blijvend aandacht vergt. Ook deze garantstellingen maken deel uit van het Dordtse risicoprofiel.

Omvang taakstelling verbonden partij (2016) in Dordtse begroting

Dit onderdeel geeft inzicht in de bijdrage die de verbonden partij via de trap af systematiek aan de Dordtse bezuinigingsopgave levert. Dit onderdeel is van toepassing op een aantal Gemeenschappelijke Regelingen.

Een ✓ staat hier voor een taakstelling die naar verwachting volledig wordt gerealiseerd. ≈ staat voor een taakstelling die mogelijk deels niet wordt gerealiseerd. ! staat voor een taakstelling die waarschijnlijk grotendeels niet wordt gerealiseerd en daarmee leidt tot een besparingsverlies voor Dordrecht.

1. GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING DRECHTSTEDEN					
!	<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2015 € 10.975.000 31/12/2015 € 6.763.000	≈	<i>Omvang weerstandsvermogen</i>	€ 5.184.000
	<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2015 € 52.273.000 31/12/2015 € 80.891.000		<i>Is het weerstandsvermogen volgens verbonden partij toereikend?</i>	Nee
!	<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2015</i>	7,7%	✓	<i>Omvang garantstellingen vanuit Dordrecht</i>	€ 7.507.061
✓	<i>Verwacht resultaat verbonden partij (2016)</i>	€ 0	✓	<i>Omvang taakstelling verbonden partij (2016) in Dordtse begroting</i>	€ 2.926.000

2. GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING DIENST GEZONDHEID EN JEUGD					
!	<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2015: € 720.635 31/12/2015: € 4.694.330	!	<i>Omvang weerstandsvermogen</i>	DGJ: € 24.000 RAV: € 2.597.000 SOJ: € 0
	<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2015: € 10.655.347 31/12/2015: € 29.287.038		<i>Is het weerstandsvermogen volgens verbonden partij toereikend?</i>	Let op: Het weerstandsvermogen van de RAV mag <u>niet</u> ingezet worden om risico's bij de DGJ en de SOJ op te vangen.
!	<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2015</i>	13,81%	✓	<i>Omvang garantstellingen vanuit Dordrecht</i>	€ 0
!	<i>Verwacht resultaat verbonden partij (2016)</i>	DGJ: € 0 RAV: € 0 SOJ: € 3.283.000 nadeel* * Resultaat is exclusief verwachte extra gemeentelijke bijdragen ad € 1.783.000.	✓	<i>Omvang taakstelling verbonden partij (2016) in Dordtse begroting</i>	€ 0

3. GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING OMGEVINGSDIENST ZUID-HOLLAND ZUID					
✓	Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2015 € 1.019.000 31/12/2015 € 1.805.000	✓	Omvang weerstandsvermogen	€ 1.200.000
	Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2015 € 4.458.000 31/12/2015 € 6.085.000		Is het weerstandsvermogen volgens verbonden partij toereikend?	OZHZ geeft aan dat door toevoeging van het verwachte resultaat 2016 het weerstandsvermogen ultimo 2016 op peil is.
≈	Solvabiliteit organisatie per 31/12/2015	23%	✓	Omvang garantstellingen vanuit Dordrecht	€ 0
✓	Verwacht resultaat verbonden partij (2016)	€ 245.000 op basis van 1 ^e Burap OZHZ	≈	Omvang taakstelling verbonden partij (2016) in Dordtse begroting	€ 90.000

4. GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING VEILIGHEIDSREGIO ZUID-HOLLAND ZUID					
!	Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2015 € 6.384.919 31/12/2015 € 6.083.495	✓	Omvang weerstandsvermogen	€ 368.000
	Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2015 € 49.413.914 31/12/2015 € 68.693.642		Is het weerstandsvermogen volgens verbonden partij toereikend?	Ja, weerstandsratio = 1%
!	Solvabiliteit organisatie per 31/12/2015	8%	✓	Omvang garantstellingen vanuit Dordrecht	€ 9.031.098
!	Verwacht resultaat verbonden partij (2016)	Prognose BURAP I-2016 € 739.000 negatief, hoofdzakelijk door eenmalige kosten Individueel Keuze Budget. Bij BURAPII-2016 wordt bezien of dit binnen begroting kan worden opgevangen door mogelijke meevallers in de 2 ^e helft van 2016.	≈	Omvang taakstelling verbonden partij (2016) in Dordtse begroting	€ 541.000 € 214.000 € 755.000
				- Trap af – taakstellende bezuiniging - Agenda voor de Stad (aanvulling)	
				In te vullen door bezuinigingsopgave VRZHZ (vernieuwde brandweezorg), afbouw kosten functioneel leeftijdsontslag en huisvesting brandweerkazerne Oranjepark.	

5. GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIALE WERKVOORZIENING DRECHTSTEDEN (DRECHTWERK)					
!	<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2015 € 1.030.000 31/12/2015 € 2.580.000	!	<i>Omvang weerstandsvermogen</i>	Nihil
	<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2015 € 12.981.000 31/12/2015 € 39.879.000		<i>Is het weerstandsvermogen volgens verbonden partij toereikend?</i>	
!	<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2015</i>	6,07%	✓	<i>Omvang garantstellingen vanuit Dordrecht</i>	€ 15.523.638
!	<i>Verwacht resultaat verbonden partij (2016)</i>	€ 1.800.000 nadeel	✓	<i>Omvang taakstelling verbonden partij (2016) in Dordtse begroting op basis van Trap Af</i>	€ 0

6. GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING GEVUDO					
✓	<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2016 € 62.000 31/12/2016 € 62.000	✓	<i>Omvang weerstandsvermogen</i>	€ 62.000
	<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2016 € 0 31/12/2016 € 0		<i>Is het weerstandsvermogen volgens verbonden partij toereikend?</i>	Ja, voor eigen bedrijfsvoering. Gemeenten dragen HVC risico's.
✓	<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2015</i>	100%	✓	<i>Omvang garantstellingen vanuit Dordrecht (2015) (Getrapt via de GR Gevudo)</i>	Voor HVC: € 31.395.000; thans laag risico.
✓	<i>Verwacht resultaat verbonden partij (2016)</i>	nihil	✓	<i>Omvang taakstelling verbonden partij (2016) in Dordtse begroting</i>	Geen; echter Gevudo betaalt in 2016 eenmalig de eigen kosten ten laste van de reserve

Toelichting: Gevudo is namens haar gemeentelijke deelnemers aandeelhouder in NV HVC. De garantstelling vanuit Dordrecht heeft daar betrekking op. Vorig jaar is daarbij vooral naar de deelneming van Gevudo, NV HVC, gekeken. De financiële situatie aldaar zal naar verwachting de komende jaren verder verbeteren.

Dit komt mede omdat de aandeelhouders besloten hebben om de komende jaren ingeval van batige resultaten af te zien van dividend. Maar Gevudo raamt vanuit HVC al geen dividend. Aldus verbetert het eigen vermogen, de solvabiliteit en blijft het geld in HVC, waardoor de kans op aanspraak door de bank verkleint. Nog los van de eventuele mogelijkheid om dan verder te bezuinigen of een tarievendiscussie te voeren. Het merendeel van de aandeelhouders besloot wel tot continuatie van uitkering van provisie over de gegarandeerde leenschuld van HVC.

Gevudo heeft geen leningen, dus zijn er ook geen financieringsrisico's voor de deelnemende gemeenten. Het kostenniveau van Gevudo is zeer beperkt (ca. € 35.000 per jaar).

7. GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING WEGSCHAP TUNNEL DORDTSE KIL					
!	<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2015 -/-€ 5.469.000 31/12/2015 -/- €3.962.000	≈	<i>Omvang weerstandsvermogen</i> Het Ministerie van BZK heeft het wegschap toestemming verleend om een negatieve reserve te vormen. (Onverwachte) nadelen worden ten lasten van deze reserve gebracht waardoor het nadeel toeneemt. Via het jaarlijkse positieve jaarrekening resultaat wordt de negatieve reserve terug gebracht naar een positief saldo. <i>Is het weerstandsvermogen volgens verbonden partij toereikend?</i>	Negatieve reserve
	<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2015 € 43.138.000 31/12/2015 € 38.997.000			
!	<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2015</i>	-/- 11,3 %	✓	<i>Omvang garantstellingen vanuit Dordrecht</i>	€ 15.000.000
✓	<i>Verwacht resultaat verbonden partij (2016)</i>	0	✓	<i>Omvang taakstelling verbonden partij (2016) in Dordtse begroting</i>	€ 0

8. GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING PARKSCHAP NATIONAAL PARK DE BIESBOSCH					
✓	<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2015 € 740.863 31/12/2015 € 829.385		<i>Omvang weerstandsvermogen</i>	€ 829.385
	<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2015 € 1.817.949 31/12/2015 € 1.699.252	✓	<i>Is het weerstandsvermogen volgens verbonden partij toereikend?</i>	
✓	<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2015</i>	49%	✓	<i>Omvang garantstellingen vanuit Dordrecht</i>	€ 317.188
≈	<i>Verwacht resultaat verbonden partij (2016)</i>	-/- € 3.279	✓	<i>Omvang taakstelling verbonden partij (2016) in Dordtse begroting</i>	€ 0

9A. B.V. GEMEENSCHAPPELIJK BEZIT EVIDES					
✓	<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2015 € 234.608.096 31/12/2015 € 241.469.642	✓	<i>Omvang weerstandsvermogen</i>	m.n. Algemene Reserve ad € 71 miljoen
	<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2015 € 1.320.868 31/12/2015 € 1.276.834		<i>Is het weerstandsvermogen volgens verbonden partij toereikend?</i>	ja
✓	<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2015</i>	99,5%	✓	<i>Omvang garantstellingen vanuit Dordrecht</i>	€ 0
≈	<i>Verwacht resultaat verbonden partij (2016)</i>	Niet bekend	✓	<i>Omvang taakstelling verbonden partij (2016) in Dordtse begroting</i>	€ 0

Het doel van GBE is het houden en beheren van de aandelen in Evides N.V. en het uitoefenen van stemrecht daarop. (Vergelijk situatie GR Gevudo bij HVC) GBE houdt 50% van de aandelen in Evides N.V. DELTA N.V. houdt (nog) de andere 50%; echter vanwege de door de minister afgedwongen splitsing is het de verwachting dat de aandelen van Delta in 2016 of 2017 terug gaan naar Zeeuwse overheden. Van het eigen vermogen ultimo 2015 is circa 94 miljoen wettelijke reserve, welke aldus niet ter vrije beschikking van de aandeelhouder staat.

In onderstaande tabel zijn de gegevens van Evides NV, het bedrijf waaruit we indirect dividend ontvangen, opgenomen.

9B. EVIDES NV					
	<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2015 € 468.600.000 31/12/2015 € 482.400.000		<i>Omvang weerstandsvermogen</i>	m.n. Algemene Reserve ad € 334 miljoen
	<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2015 € 642.200.000 31/12/2015 € 658.800.000	✓	<i>Is het weerstandsvermogen volgens verbonden partij toereikend?</i>	Ja, wordt ook gechecked door toezichthouder ACM
✓	<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2015</i>	42,9%	✓	<i>Omvang garantstellingen vanuit Dordrecht</i>	€ 0
	De door AvA vastgestelde doelsolvabiliteit op holdingniveau (limiet) is 38%. Evides buffert echter met instemming aandeelhouders oude resultaten (onder voorwaarden) tbv zo stabiel mogelijk dividend				
≈	<i>Verwacht resultaat verbonden partij (2016)</i>	Nu nog niet bekend, maar grote tegenvallers worden niet verwacht	✓	<i>Omvang taakstelling verbonden partij (2016) in Dordtse begroting</i>	€ 0

Opmerking: De drinkwatertarieven zijn in 2016 licht verlaagd.

10. N.V. HUISVUILCENTRALE NOORD-HOLLAND (HVC)					
!	Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2015 € 68.381.000 31/12/2015 € 81.849.000 01/01/2015 € 857.181.000 31/12/2015 € 797.904.000	≈	Omvang weerstandsvermogen Is het weerstandsvermogen volgens verbonden partij toereikend?	Het vermogen is gezien de risico's van NV HVC voor de bank niet voldoende. Deelnemende gemeenten staan daarom garant. Het risico op aanspraken is echter momenteel laag.
!	Solvabiliteit organisatie per 31/12/2015	10% De solvabiliteit wordt de komende jaren in lijn gebracht met meer marktconforme verhoudingen. Dit gebeurt door voor onbepaalde tijd geen dividend uit te keren ingeval van batige resultaten	✓	Omvang garantstellingen vanuit Dordrecht	€ 31.394.767 (bron: jaarrekening GR Gevudo 2015)
≈	Verwacht resultaat verbonden partij (2016)	Ten tijde van opstelling burap nog niet bekend, maar in elk geval zwarte cijfers, volgens HVC.	✓	Omvang taakstelling verbonden partij (2016) in Dordtse begroting	€ 0

11. REGIONALE ONTWIKKELMAATSCHAPPIJ DRECHTSTEDEN (Overkoepelend)					
✓	Verwacht resultaat verbonden partij (2016)	Licht positief	✓	Omvang garantstellingen vanuit Dordrecht	€ 0
!	Omvang weerstandsvermogen Is het weerstandsvermogen volgens verbonden partij toereikend?	Nihil	✓	Omvang taakstelling verbonden partij (2016) in Dordtse begroting	€ 0

Holding Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Drechtsteden N.V.					
✓	<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2015 € 3.753.691 31/12/2015 € 3.763.522	✓	<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2015</i>	45,25%
	<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2015 € 4.552.224 31/12/2015 € 4.552.407			

Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Drechtsteden Capital B.V.					
✓	<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2015 € 16.984.353 31/12/2015 € 17.036.659	✓	<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2015</i>	99,97%
	<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2015 € 2.285 31/12/2015 € 4.585			

Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Drechtsteden Capital Beheer B.V.					
✓	<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2015 € 46.312 31/12/2015 € 46.350	✓	<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2015</i>	96,74%
	<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2015 € 1.377 31/12/2015 € 1.560			

Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Drechtsteden Beheer N.V.					
!	<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2015 € 28.583 31/12/2015 € 28.728	!	<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2015</i>	8,30%
	<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2015 € 641.086 31/12/2015 € 317.436			

Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Drechtsteden Projecten C.V.					
✓	<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2015 € 2.578.906 31/12/2015 € 2.584.827	✓	<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2015</i>	39,76%
	<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2015 € 4.915.986 31/12/2015 € 3.916.433			

Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Drechtsteden Kil III C.V.					
✓	<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2015 € 6.803.347 31/12/2015 € 6.837.942	✓	<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2015</i>	35,57%
	<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2015 € 9.911.796 31/12/2015 € 12.386.113			

12. ENECO HOLDING N.V.					
✓	<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2015 € 5.188.000.000 31/12/2015 € 5.350.000.000	✓	<i>Omvang weerstandsvermogen</i>	Niet bekend; echter creditrating A-
	<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2015 € 4.900.000.000 31/12/2015 € 4.551.000.000		<i>Is het weerstandsvermogen volgens verbonden partij toereikend?</i>	
✓	<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2015</i>	54 %	✓	<i>Omvang garantstellingen vanuit Dordrecht</i>	€ 0
!	<i>Verwacht resultaat verbonden partij (2016)</i>	Geen winstvoorspelling in halfjaarbericht 2016	✓	<i>Omvang taakstelling verbonden partij (2016) in Dordtse begroting</i>	€ 0

Toelichting: Eneco wordt in 2017 gesplitst in 2 entiteiten. In het derde kwartaal 2016 volgt lokale besluitvorming De meevaller dividend 2015, welke in 2016 is ontvangen, is begrotingstechnisch reeds verwerkt.

Bijlage 1: begrotingsoverzicht

Bedragen x€1000

Programma	Actuele begroting			BURAP 2016			Bijgestelde begroting		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Veiligheid	15.538	955	-14.583	1.105	593	-512	16.643	1.548	-15.095
Leefbaarheid en Stedelijk Beheer	45.593	19.284	-26.309	1.436	335	-1.101	47.029	19.619	-27.410
Jeugd en Onderwijs	65.413	8.464	-56.949	-330	0	330	65.083	8.464	-56.619
Werk en Inkomen	102.853	53.314	-49.539	-764	0	764	102.089	53.314	-48.775
Economie, Sport en Cultuur	53.785	8.522	-45.263	-510	305	815	53.275	8.827	-44.448
Milieu en Duurzaamheid	31.788	22.686	-9.102	617	-8	-625	32.405	22.678	-9.727
Zorg en Ondersteuning	88.291	2.627	-85.664	3.206	0	-3.206	91.497	2.627	-88.870
Verkeer en Vervoer	14.394	10.607	-3.787	138	0	-138	14.532	10.607	-3.925
Ruimtelijke Ordening en Wonen	57.764	48.789	-8.975	537	-8	-545	58.301	48.781	-9.520
Dienstverlening	11.778	7.261	-4.517	0	0	0	11.778	7.261	-4.517
Bestuur en Samenwerking	16.152	28	-16.124	1.346	0	-1.346	17.498	28	-17.470
Algemene Dekkingsmiddelen	11.496	306.229	294.733	1.054	5.985	4.931	12.550	312.214	299.664
Geraamd totaal van baten en lasten	514.845	488.766	-26.079	7.835	7.202	-633	522.677	495.968	-26.709
Mutaties met de reserves	21.917	47.994	26.079	3.083	3.716	633	25.000	51.710	26.710
Geraamd resultaat	536.760	536.760	0	10.918	10.918	0	547.678	547.678	0